

Ruzie tussen prof en studenten

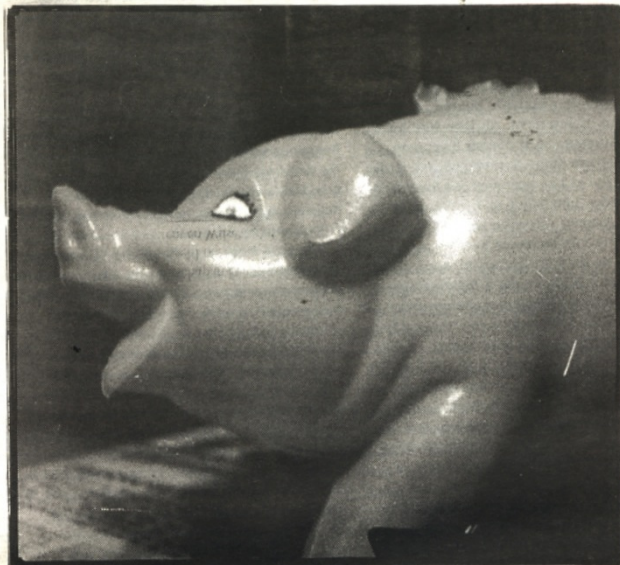
Proffen slaan grof geld uit verkoop kursussen

Sommige docenten deinzen er niet voor terug om op de rug van de student grove winstmarges te realiseren. Door de verkoop van kursussen in eigen beheer kunnen zij van een extra inkomen genieten. Zo trachtte professor Monballyu — onderhands — zijn kursussen aan de studenten geschiedenis te verkopen met een winstmarge van 100 procent. Het zaakje zou hem zo'n 35.000 frank opleveren, afgezien nog van het feit dat hij de opbrengst in het 'zwart' zou ontvangen. Historia vond dit nogal sterk en besloot om slechts één exemplaar van de cursus van 275 fr. te kopen, deze zelf te kopiëren en te verdelen onder haar studenten aan de kostendekkende prijs van 150 frank. Gevolg: Monballyu bleef met bijna 250 exemplaren zitten en ontstak in een Franse colère.

hij zich tot de kursusedienst wendde met de opdracht deze te verkopen aan 275 fr. De opbrengst van de verkoop moesten zij hem kontant overhandigen en niet via een overschrijving zoals dat gebruikelijk is. Monballyu, die naast een salaris als voltijds docent aan de KU Leuven ook geniet van een ereloon als succesvol advocaat, verdiende zo per cursus 140 fr of omgerekend een winst van 35.000 fr. Hij kreeg zijn 250 exemplaren echter niet verkocht. Ook bij Historia lopen er namelijk studenten rond die kunnen rekenen. Enigszins verontwaardigd over een winstmarge van ruim 100 procent, besloten zij de cursus zelf te kopiëren en hem aan 150 fr. te verkopen.

Débat

Toen Monballyu achter het hele zaakje kwam, ontstak de man in woede en dreigde er mee de zaak voor de rechtbank te brengen. De auteurswet verbiedt immers "het veeveelvuldigen van geschriften" zonder goedkeuring van de auteur. Indien er toch kopieën zonder toestemming worden gemaakt, kan de auteur een strafvervolgving laten instellen. De overtreder stelt zich dan bloot aan een straf gaande van 5.200 tot 400.000 fr en kan bovendien verplicht worden een schadevergoeding te betalen.

Dossier studiefinanciering p 6-10

(foto Kristof Braekeleire)

Aangezien Historia voor het verspreiden en kopiëren van de cursus geen toestemming gevraagd had, hing er hun een veroordeling boven het hoofd. Nochtans was dat zeer onwaarschijnlijk. Historia is immers een "feitelijke vereniging" waardoor Jos Monballyu, indien hij al iemand wil vervolgen, alle leden van Historia moet dagvaarden. Dat zijn er al gauw een honderdtal en een dagvaarding kost al snel enkele duizenden frank.

Een financieel débatte vrezend, wendde Historia zich in paniek tot dekaan Lamberts (L&W). Dankzij zijn bemiddeling is het tot een vergelijk gekomen tussen de beide partijen: Historia bood zijn verontschuldiging aan bij Monballyu en stelde

zelf voor de gedeelde auteursrechten te betalen.

Fijntjes

In een telefonische reactie op het gebeurde, verklaarde Monballyu zijn hoge winstmarge door te wijzen op de kosten voor het loon van zijn secretaresse, die nochtans betaald wordt door de universiteit. Ook de auteursrechten waren verrekend in de verkoopprijs. Daarenboven verwees hij naar het fenomeen van de "konjunkturele schommelingen": het verlies door kursusoverschotten in sommige jaren moet gecompenseerd worden in andere jaren. **vervolg op p. 2**

Traditiegetrouw besloot Monballyu ook dit jaar een "vernieuwde" versie van zijn cursus op de markt te brengen. Niet via Acco of een andere uitgeverij, maar 'in eigen beheer'. Monballyu liet zijn 150 bladzijden tellende syllabus 250 keer kopiëren, waarna

Onderwijskundige vorming voor docenten

Ook proffen moeten les kunnen geven

Deze week beslist Akademische Raad (AR) over het voorstel van de Onderwijsraad om vanaf volgend jaar een onderwijskundige vorming te organiseren voor beginnende docenten en assistenten, weliswaar op vrijwillige basis. Een gelijkwaardig, kleinschaliger project bestaat nu reeds, maar het is de bedoeling om dit verder uit te bouwen en te vernieuwen. De studenten juichen dit initiatief toe, maar pleiten tevens voor een verplichte vorming voor alle assistenten en nieuwbakken docenten.

De deelnemers, slechts vijftientig in aantal, wordt de mogelijkheid geboden zich in te schrijven voor een jaarlijkse vijfdaagse vormingscursus. Een basismodule (het eerste jaar) voorziet in een vormingstweedaagse en drie workshops van één dag verspreid over één academiejaar. In een tweede jaar wordt aan de cursisten de mogelijkheid geboden zich verder te bekwalen door zich in te schrijven voor een aantal specifieke cursussen, de zogenaamde "opbouwmodules". De werkgroep suggereert thema's als "superviseren van kleine groepen", "begeleiden van tussentijdse", "de didactiek van het werken met grote groepen".

Opbouwmodule

Om de problemen van beginnende docenten, die volgens de nota in hun onderwijsopdracht te weinig steun ontvangen van hun kollega's, voorziet de werkgroep in een "mentoring-project". Een doorwinterde prof zal instaan voor de opvang en de begeleiding van de nieuwbakken docent. Noch professoren noch docenten worden echter verplicht zich in te schrijven in dit project. Deelnemen is volledig vrijwillig.

Het voorstel om een onderwijskundige vorming voor onderwijsgeevenden te organiseren is een initiatief van de Dienst Universitair Onderwijs (Duo). Bij de aanvang van het academiejaar werd er een werkgroep opgericht die dit concrete vormen moest geven. Het ter tafel liggende voorstel wordt deze week geëvalueerd en eventueel goedgekeurd op AR. Het is de bedoeling om, zo stelt het document, "de docent en de assistent in staat te stellen door middel van kritische reflectie zijn/haar eigen lesgeefgedrag verder te professionaliseren en te optimaliseren".

vervolg op p. 4

Zin om even te telefoneren?

Gebruik je kaart voor kleine uitgaven.

Proton. De kaart voor kleine uitgaven.

Vraag ze in uw bankagentschap in Leuven, Heverlee of Kessel-Lo. Vanaf nu ook in Herent en Wilsel.

binnenin

Krakers

Het verschrikkelijke ongeval in de Van-Lotharingenstraat vorige week is niet zonder gevolgen gebleven. De goede Sint, aan de beterschap zijn val door een vermolmd schoorsteen aldaar, heeft de gekraakte woning intussen onbewoonbaar verklaard, maar heeft al nieuwe helpers gevonden die hem kunnen helpen bij zijn zware taak na de nekbreek van zijn gekleurde medemens. De betrokkenen: "Alles is beter dan naar onze mama terug te moeten."

Studiefinanciering

Geen centen, geen diploma. Geen diploma, geen job. Geen job, geen huis. En wie geen dak boven het hoofd heeft, moet dan maar in het stadspark gaan slapen. Waarbij deze dubbeldekkende katern over studiefinanciering een warme steun in koude dagen zal betekenen.

Smartlap

Aldus Sam Gooris tegen zijn psycho-analyticus in de katakomben van de Brabant: "Het is niet zo makkelijk om het tegen een vaderloos kind als die Abraham op te nemen." Waarna hij het meesterlijke idee opvatte om de Manhattanstudio's te kraken. Wie het wachtwoord kent, mag het komen zeggen op de 's Meiersstraat. U maakt er een kind gelukkig mee.

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten-)actualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen, wat overeen komt met ± 1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Medica en democratie

Dhr. Narongsack heeft vorige week in een lezersbrief te kennen gegeven dat hij zich schaamt over de werkwijze binnen Medica. Hij schaamt zich terecht. Als Dhr. Narongsack zijn fundamentele aversie tegenover de werking van democratisch geïntereerde verenigingen in het algemeen, en Medica in het bijzonder, handhaaft zal hij zich nog dikwijls schamen. De wijze waarop Medica "met andere meningen afrekent" is namelijk deze van de West-Europese pluralistische democratieën, en dat is blijkbaar niet de wijze waarop hij en zijn geestesverwanten hun mening wensen op te dragen. Op de Centrale Raad is elke geneeskundestudent welkom om zijn mening te uiten en worden alle beslissingen bij meerderheid genomen nadat iedereen aan bod is gekomen. Als het hem al mocht interesseren kan Dhr. Narongsack dat natuurlijk niet weten want niemand heeft hem ooit in levende lijve op de Centrale Raad gezien, noch schriftelijk enige mening van hem gehoord, tenzij via de vorige Veto.

Wat de betoging van de Belgische Fakulteitskringen Geneeskunde betreft: Dhr.

Narongsack zou er misschien goed aan doen het begrip 'vrije meningsuiting' eens nader te bestuderen. Dat recht heeft enkel waarde binnen een democratisch referentiekader. Dat betekent in concreto dat men niet overal te pas en te onpas zijn mening te grabbel kan gooien, maar dat men dat dient te doen via de kanalen die de democratieën waarborgen. Wie er een andere mening op na houdt staat het vrij eigen betogingen en verenigingen op te richten die dan hun specifieke belangen verdedigen. Het basisprincipe voor democraten is dat men zich daarbij aan de regels van het democratisch spel houdt.

In casu hebben de Belgische Fakulteitskringen Geneeskunde een ruime consensus bereikt om enkel en alleen tegen kontingentering en voor hervormingen in de gezondheidszorg te betogen. Daarbij was afgesproken niet te spreken over toegangsbeleid, daar de meningen van de diverse fakulteitskringen daarover nogal uiteenliepen. Op elke betoging proberen diverse groeperingen van de gelegenheid gebruik te maken om hun meningen extra aandacht te geven naar de pers toe. Dit getuigt van een fundamenteel gebrek aan respect, zowel voor de mensen die actief voor bepaalde waarden wensen te demonstrenen als voor de werking van de democratie zelf.

Om deze redenen heeft men aan frans-

talige zijde dergelijke individuen uit de betoging verwijderd. Aan Vlaamse zijde lagen de kaarten iets anders. Daar hebben enkele studenten van de VUB zich niet aan de afspraken, die gemeenschappelijk waren opgesteld, gehouden, en zowel tegen kontingentering als tegen eender welke vorm van studentenbeperking gemobiliseerd. In overleg met de eindverantwoordelijken van de VUB werd beslist om de spandoeken van deze mensen uit het oog van de kamera te houden en zo geschiedde. Iedereen die daar aanwezig was, kan getuigen dat dit absoluut niet hardhandig was.

**Michel Vermeulen
Jeroen Schouten
Medica**

Het grote 'Waarom?'

Graag zou ik nog iets willen toevoegen aan het interview in Veto 12 over de rol die Duitsland speelde in het ontstaan van het konflikt in ex-Joegoslavië. Immers, Duitsland heeft dadelijk na het referendum over de onafhankelijkheid van Kroatië, die onafhankelijkheid gesteund, en meer nog: uitvoerig lobbyd opdat ook de andere Europese landen zich achter het Duitse standpunt zouden scharen.

Het is belangrijk te zien welke rol bepaalde grootmachten spelen. Ook belangrijk is dit bij de evaluatie van de vredesprocessen. Als het vaststaat, in casu de Verenigde Staten, zo hard juicht wanneer er in hun ogen een belangrijke doorbraak komt, betekent dat dat zij daar iets mee te winnen hebben. Het feit dat de VS 20.000 manschappen gaan stationneren in Joegoslavië is belangrijk met het oog op de strategische plaats die de Balkan inneemt op het kruispunt van de olievelden van de Kaspische Zee en van het Midden-Oosten. Vooral als je ziet wie de Navo eigenlijk in handen heeft en welke rol de alliantie speelt. Het grote geweld is inderdaad gestopt, maar voor hoelang?

De drie projecten die wij, in samenwerking met het Joegoslavische Rode Kruis, hebben opgezet zijn: de aankoop van een bestelwagen voor het vluchtelingenkamp in Kragujevac, de inzameling van medicijnen voor het Moeder-en-Kind-ziekenhuis in Belgrado en van eerstelijns hulp voor het vluchtelingenkamp in Banja Luka.

Aan de unief komt de vredesbus langs op dinsdag 18 december van 10.00 u tot 14.00 u voor Alma 2. Mensen die vermeldde spullen hebben ingezameld kunnen die daar altijd kwijt. Tot slot nog dit: er is discussie nodig over Joegoslavië, de sinische real-politiek moet worden blootgelegd.

**Peter Darin
Eerste licentie Moderne Geschiedenis**

Kursussen

vervolg van p. 1

dere jaren. Tenslotte wees hij erop dat een prof helemaal niet verplicht is überhaupt een cursus uit te geven. Zijn cursus, zo voegde hij er nog bijfijntjes aan toe, behoort bovendien tot één van de goedkoopste van de KU Leuven.

Dekaun Lamberts, die enigszins verveeld zat met de hele zaak, hield zich in een reaktie op de vlakte. Principieel heeft hij niets tegen een auteursvergoeding voor cursussen. "Weliswaar is er in het salaris van een prof een vergoeding voorzien voor het door hem/haar geleverde wetenschappelijk werk, maar het toekennen van een auteursvergoeding zal professoren aanmoedigen een degelijke cursus uit te brengen. Via een auteursvergoeding kan men docenten ook stimuleren om binnen het academisch circuit te publiceren in plaats van bij commerciële uitgeverijen."

Aan deze universiteit bestaat er rond de problematiek helemaal geen reglemen-

Afbraak-politiek

De afgelopen weken vonden er verscheidene betogingen plaats tegen de onderwijspolitiek van minister Van den Bossche. Universiteitstudenten konden tijdens hun acties tegen elke vorm van studentenbeperking op een intieme belangstelling van de arm der wet rekenen. De regentaalstudenten betoogden reeds in Leuven, Brussel, Gent en Antwerpen. En als Van den Bossche zijn zin doordrijft staan straks ook de leerlingen en leerkrachten van de sekundaire scholen voor het blok.

In zijn jonge jaren ging Van den Bossche zelf nog de straat op voor de demokratisering van het onderwijs. Vandaag staat hij zo illusieeloos als de pest aan het roer van de restauratie van het elite-onderwijs. Een radicale omwenteling op onderwijsvlak, dat gaat er schuil achter de termen 'schaalvergroting', 'doorlichting' en 'enveloppenfinanciering.'

In het kader van de enveloppenfinanciering krijgen scholen een vast — en ontorekend — jaarbudget. 'Lokaal beheer' stelt de scholen vervolgens zelf verantwoordelijk voor de geplande besparingen. Er zullen managers worden aangesteld om de scholen te beheren als bedrijven. Het laat zich raden dat er op die manier een polarisering zal ontstaan tussen elitescholen die de tekorten via verhoogd inschrijvingsgeld zullen trachten te compenseren en ghetto-scholen met klassen van veertig leerlingen die vanwege een ijzeren discipline elke persoonlijk ontplooiing in de weg staan.

De schaalvergroting zal scholen verplichten te fusioneren en minder geëerde studierichtingen af te schaffen. In de Sociale Hogeschool in Gent zijn de studenten sinds de fusie verplicht sommige lessen te volgen in de refter. Momenteel plannen ze om hun vorige school (die nu leeg staat) te kraken. Tel daarbij de dreigende ontslagen voor leerkrachten en docenten en je hebt een explosieve onderwijscocktail.

Om alle krachten tegen Van den Bossche's afbraakpolitiek te bundelen werd daarom het initiatief genomen om op zoveel mogelijk plaatsen aktiecommittees tegen de besparingsplannen uit de grond te stampen. De pogingen tot invoering van een numerus clausus, de enveloppenfinanciering en schaalvergroting moeten worden gestopt.

Een brede, eengemaakte beweging van scholieren, leerkrachten, universiteits- en HOBU-studenten zou die hoogmoedige grijns wel eens met sukses van Van den Bossche's gelaat kunnen vegen. Een nobel streven, lijkt ons.

**Steven Groez
Leuvense aktiecomité tegen de besparingen in het onderwijs**

vrije tribune

Numerus clausus

"Een numerus clausus leidt niet tot een betere gezondheidszorg, wel tot de afbraak van het onderwijs."

Hoe durven wij dit beweren, wanneer Van den Bossche, de artsensyndikaten en een recent verschenen studie van de KU Leuven zeggen dat er teveel artsen zijn en daarom een studentenbeperking nodig achten?

Zij gaan uit van de bestaande werkwijze en het huidige inkomen van de artsen, zij vertrekken niet van de werkelijke behoeften. Geneeskunde voor het Volk maakte een andere studie met een patiëntvriendelijke werkwijze van 42,2 uren, met 20 minuten per konsultatie en 30 minuten per huisbezoek. Het resultaat is verbluffend: er zijn 3047 huisartsen te weinig in België!

Waarom moet er dan toch een numerus clausus komen? De Europese Commissie legt in haar memorandum het doel uit: "Zo'n examen (toelatingsexamen *mvd*) zou gerechtvaardigd zijn door de groeiende bekommernis van de overheid om te verzekeren dat de diploma's tegemoet komen aan de noden van de markt." Wie naar de radio luistert hoort elke dag opnieuw de onheilzendingen over afdankingen, herstruktureringen en één miljoen werklozen. Daar willen de burgerij en de regering het onderwijs ook op afstellen. Het gevolg zal zijn: geen 'nutteloze' opleiding meer voor toekomstige doppers.

Wil men dan geen degelijke opleiding meer? Toch wel, de industrie heeft immers goede wetenschappers nodig in de waanzinnige concurrentieslag. "Kompetentie en opleiding zijn vitale factoren tot sukses. Dat is de reden waarom de konklusies van de Europese Ronde Tafel van Industriëlen

het strategisch belang van het onderwijs voor de Europese competitiviteit benadrukken." De patronen willen een regeling die het studentenaantal beperkt en oriënteert naar die richtingen die ze nodig hebben.

Op deze manier wil men ook gaan besparen in het universitair onderwijs, de hogescholen en het sekundair onderwijs. In total wordt er voor 4 miljard bespaard. De totale uitgaven voor onderwijs bedroegen in 1982 nog 7,5 procent van het BNP. In 1992 was dit nog slechts 6 procent. Om de Maastrichtnorm te halen moeten ook de openbare diensten en de sociale zekerheid eraan geloven. Dezelfde maatregelen treffen studenten en arbeiders: dezelfde besparingen en beperkingen, doorgedrukt via overleg als het kan, met geweld als het moet.

Deze politiek leidt naar een sociale ravage. Om het verzet de kop in te drukken, voert de regering haar plan in stappen door. Divide et impera. Als wij ons laten verdelen en in kleine groepjes aan de onderhandelingsstafel schuiven, zal de burgerij heersen in het Europa van Maastricht.

Wat zal dan ons recht op onderwijs nog betekenen? Daarom moeten we ons blijven verzetten tegen elke poging om de toegang tot het onderwijs te beperken. Daarom moeten we eisen dat er terug meer geld komt voor onderwijs. Alleen door een herfinanciering kunnen financiële drempels verdwijnen die betaald moeten worden door de grote ondernemingen en de banken.

Wij mogen ons niet neerleggen bij een stille dood van het democratisch onderwijs, bij de eutanase van betaalbaar openbaar vervoer, bij de moordende konkurrentielogika. We ondersteunen dan ook de betoging die de openbare diensten woensdag in Brussel organiseren.

Geert Asman, M.L.B.

Karel van Lotharingenstraat 5 terug leeg

De kraak in de Karel van Lotharingenstraat 5 waarover wij een maand geleden berichtten, is afgelopen. Vorige week dinsdag werd het kraakpand door werknemers van Belgacom volledig afgesloten: keldergaten en deuren werden dichtgetimmerd zodat niemand het huis nog kon betreden. Het proces dat de telefoonmaatschappij ondertussen had aangespannen tegen één van de vermeende krakers, wordt van de rol geschrapt.

Sinds een aantal weken werd het reeds jaren leegstaande pand in de Karel van Lotharingenstraat opnieuw bewoond: een aantal daklozen en minder begoeden hadden er een nieuw onderdak gevonden. En dat was niet naar de zin van Belgacom. De krakers — de 'lustige krakertjes' zoals ze zichzelf noemen — doorkruisten grondig de plannen van de telefoonmaatschappij die immers een slopingsvergunning had aangevraagd bij de stad om er in parkeergelegenheid voor klanten te voorzien. Voor Belgacom, gevestigd in het aangrenzende pand op de Vismarkt, kwam het er dan ook op aan de krakers zo snel mogelijk buiten te krijgen. Omdat dit enkel mogelijk is via de rechtbank, moesten de krakers gedagvaard worden.

De krakers hebben echter altijd angstvallig hun identiteit verborgen gehouden. Lastig voor Belgacom, want onbekenden

kan men niet dagvaarden. Een bij de vrederechter ingediend verzoek om met een deskundige de identiteit van de krakers vast te stellen, werd afgewezen. Verbazing dus bij hen een deurwaardersbrief in de bus viel die ene B.S. dagvaarde. De gedagvaarde was immers geen kraker en had bovendien een eigen kot. Wel was hij eens bij de krakers op bezoek geweest. Toen we de woordvoerder van Belgacom vroegen hoe hij aan de naam en het adres van de betrokkene kwam, wilde hij hierop niet ingaan. "Ik steek mijn voelhorens op, hé. Ik kan u niet zeggen van wie ik dat weet." Uit goede bron konden we echter vernemen dat Belgacom de politie ingeschakeld had om de identiteit van B.S. te achterhalen. Dergelijke praktijk is echter onwettig. De politie had immers geen opdracht en mocht zich bijgevolg niet met deze zaak inlaten.

In de dagvaarding beriep de eisende partij zich op het eigendomsrecht en het feit dat het pand nog steeds in gebruik is als magazijn. Bovendien stelt zij dat de noodtoestand waarop de krakers zich beroepen, dakloosheid, helemaal niet gerechtvaardigd is. Om hun mening kracht bij te zetten, siteren zij Lord Denning M.R. die stelt dat "dakloosheid geen noodtoestand is" en "dat dergelijke middelen (kraken nvdr), die neerkomen op eigenrichting, gemakkelijk uitmonden in een masker van anarchie." De gedagvaarde B.S. diende "te verschijnen op donderdag zeven december voor de heer Vrederechter van het eerste kanton te Leu-

ven" en riskeerde een serieuze vergoeding te moeten betalen aan Belgacom.

De advocaat die B.S. ondertussen onder de arm nam, vond de werkwijze van Belgacom niet geoorloofd. Dat zijn cliënt bij de kraak betrokken is, staat helemaal niet vast. Hij dreigde er dan ook mee om van Belgacom een rechtsplegingsvergoeding te eisen. Op geen enkel moment zijn de advocaten van de tegenpartij er immers in geslaagd een bewijs te leveren van de betrokkenheid van zijn cliënt bij de kraakactie.

Belgacom besloot dan maar afstand te doen van het geding. Op dinsdag, toen de krakers niet aanwezig waren in hun "nieuwe" woonst, hebben een aantal werknemers het huis dan maar volledig dichtgeslagen met planken en de spullen van de bewoners meegenomen.

Pech

Ondertussen raakte ook bekend dat de door Belgacom ingediende slopingsvergunning afgewezen is. De motivatie, het aanleggen van een parking, werd door de stad niet aanvaard. De stad Leuven heeft immers zelf concrete plannen om in de loop van dit jaar een parking aan te leggen in de op dit moment leegstaande loods 50 meter verderop. Pech voor Belgacom. Volgens de woordvoerder zal het huis nu waarschijnlijk verkocht worden in de staat waarin het zich bevindt. Aan de advocaat van B.S. vertelde Belgacom dat het pand gerenoveerd en verhuurd zou worden. Afwachten dus.

En wat met de krakers? Zij zijn niet ontevreden. Wel vinden ze het spijtig dat de actie van vrij korte duur was, nauwelijks één maand. Maar volgens hen is een deel van hun opzet toch geslaagd. Door deze actie wilden ze immers de leegstaand aanklagen. En dat is hen gelukt ook.

Annie Deckx

Studiefinanciering

Deze week pakt Veto uit met een katern over studiefinanciering. En dat gebeurt niet zomaar. Uit gegevens blijkt immers dat de participatiegraad van studenten uit lagere inkomensklassen al sinds de jaren tachtig daalt. Beurzen blijken al lang niet meer de reële studiekosten te dekken.

De kloof tussen studiekosten en -toelagen wordt steeds groter. Studiefinanciering is op dit moment immers enkel weggelegd voor gezinnen met een erg laag inkomen. Gezinnen met twee inkomens vallen sowieso al uit de boot. Soms durft men wel eens te verwijzen naar de statistieken die een daling weergeven van het aantal beursstudenten. En, zegt men dan, steeds minder studenten vragen een beurs aan, dus de behoefte voor studiefinanciering wordt kleiner. Op die manier ontken men het probleem. Als er minder beurzen toegekend worden, hoeft dat niet te betekenen dat er minder studenten een beurs nodig hebben. Het probleem situeert zich in de eerste plaats op het gebied van de strenge toelatingsvoorwaarden voor beurzen.

De feitelijke afbraak van de studiefinanciering is niet alleen te wijten aan besparingen maar ook aan een schrijnend gebrek aan belangstelling vanuit de samenleving. Vlaams minister van onderwijs Van den Bossche heeft de laatste twee jaar geen enkel wetenschappelijk onderzoek meer laten uitvoeren naar de demokratisering van het onderwijs. Reden: totale desinteresse. Van den Bossche's voorganger, Daniël Coens, verbood het hoger instituut voor de arbeid (Hiva) in 1989 zelfs om een studie naar alternatieve financieringsmechanismen te publiceren: de studie had discussies kunnen losmaken die minder wenselijk waren voor de toenmalige minister. Veto kon het Hiva overhalen om de onderzoeksresultaten alsnog uit te brengen (zie pagina 6).

Tegenwoordig is het beleid zelfs niet meer bezig met het probleem. De dienst studietoelagen, die de beurzen uitkeert, is volledig vastgeroest in haar eigen, bekende procedures. Van nieuwe structurele initiatieven is geen sprake. Toch zijn zulke maatregelen nodig, wil men de financiële drempels voor het hoger onderwijs afbouwen. En daar zijn politieke wil en senten voor nodig. Een grotere herverdeling van de nationale welvaart dringt zich op. Studietoelagen zijn daartoe enkel in theorie het geschikte middel. In de praktijk vormen zij een bijkomende drempel voor jongeren die hoger onderwijs willen aanvatten. De onzekerheden die met een studietoelening gepaard gaan, wegen bovendien des te meer op jongeren uit de laagste socio-economische klassen.

Oké liefdadigheid is geen oplossing. Hoe goedbedoeld het idee van rector Oosterlinck om studenten te laten sponsoren ook mag zijn, het is geen structurele maatregel. Sponsoring van studenten door bedrijven of oud-studenten werkt de demokratisering van het onderwijs niet in de hand. Wel integendel, karitatieve acties vertrekken van de idee dat sociale ongelijkheid in de sociale structuur zit ingebakken, en willen of kunnen daar niets aan veranderen. Op die manier versterkt liefdadigheid de sociale ongelijkheid en werkt ze bovendien stigmatiserend.

Oké de KU Leuven heeft boter op het hoofd in de algemene desinteresse. Gedurende twee jaar heeft zij alle gegevens met betrekking tot de socio-economische afkomst van eerstejaars onverwerkt onder tafel geschoven. Pas zeer recent is een commissie begonnen met de verwerking van de gegevens. Als de commissie binnen enkele maanden met de resultaten naar buiten komt, zullen we weten hoe het met de participatie van jongeren uit de laagste socio-economische klassen staat. Misschien doet dat het stof dat op het dossier ligt, opwaaien.

Maar ook de studentenbeweging is niet vrij te pleiten. De neerwaarts spiraal van het aantal studietoelagen maakt dat steeds minder studenten zich betrokken voelen, en steeds minder studenten zich inzetten voor de problematiek. Een intense bewustmaking bij de eigen achterban moet voor de studentenorganisatie dan ook prioritair zijn.

Kinderen met een visuele händicäp

(foto Filip Gysemans)

Ter vergelijking: de Acco-kursus

Om de werking van Acco te verduidelijken, trokken we naar Rob Berrevoets, directeur van de afdeling uitgeverij bij Acco. We vroegen hem uitleg te geven over de werking van de Acco-kursusdienst. Acco onderscheidt zich van gewone commerciële uitgeverijen door het solidariteitsprincipe. Bij het bepalen van de prijs van een cursus houden zij geen rekening met de oplage. De vaste kosten (zoals personeelskosten, zetkosten) wegen op die manier niet zwaar door bij cursussen met een kleine oplage. Dit stelt de studenten van kleine studierichtingen in staat om hun cursussen even goedkoop aan te

schaffen als studenten van grote fakulteiten. Over profren die hun cursus in eigen beheer uitgeven, wilde Berrevoets zich niet uitslaten. "Bij Acco doen we ons best om professoren te overhalen hun cursus bij ons uit te geven. We kunnen echter niemand hiertoe dwingen. Iedere docent is vrij om zelf te kiezen op welke wijze hij zijn cursus uitgeeft. Wel kan je stellen dat sommige syllabi in eigen beheer van een bedenkelijke kwaliteit zijn. Veelal is er immers sprake van een losse verzameling papieren die bovendien nog slecht gekopieerd zijn. Wij daarentegen trachten altijd een degelijke lay-out en structuur te ver-

zorgen. Een docent die zijn cursus bij Acco uitgeeft ontvangt hiervoor trouwens 10 procent auteursvergoeding."

Acco probeert zijn kursusprijzen zo laag mogelijk te houden. "We onderzoeken jaarlijks de vermoedelijke behoefte, rekening houdend met de nieuwe inschrijvingen en de bisstudenten. Zo vermijden we met cursusoverschotten te blijven zitten. Indien er toch onvoldoende exemplaren zijn, verbindt Acco zich er toe het gevraagde aantal exemplaren bij te drukken aan dezelfde kwaliteit en kostprijs als de overige exemplaren, zelfs indien het om vijf stuks gaat. Dit is juist een van de belangrijkste dienstverleningen naar de studenten toe."

(dj) (ad)

Onderwijs

vervolg van p. 1

Volgens de studenten gaat het huidige voorstel echter niet ver genoeg. Zij hebben vooral kritiek op het feit dat deelname aan de cursussen helemaal niet verplicht wordt. "Onderwijzend personeel van kleuter- en lager onderwijs wordt verplicht een jarenlange opleiding te volgen. Ook van regenten en universiteiten die les wensen te geven in het secundair onderwijs worden

specifieke kwalificaties vereist." Volgens de studenten gaat het echter niet op dat aan het onderwijzend personeel van de universiteit, die nota bene voor een aula van 600 studenten moeten doceren, helemaal geen kwaliteitseisen inzake onderwijs gesteld worden. Ook de bedrijfswereld organiseert, vanuit de bezorgdheid om een bepaald kwaliteitsniveau te handhaven, voor haar (nieuwe) werknemers bijschollings- en vormingscursussen. Waarom zou een universiteit dat niet doen?

De studenten pleiten ook voor een bredere situering van dit project in de context van de nu reeds bestaande vijfjaarlijk-

se onderwijsbeoordelingen. Het geld dat geïnvesteerd wordt in zo'n evaluatie rendeert volgens hen niet indien er geen eventuele gevolgen vastgeknoopt worden aan zo'n beoordeling. Een docent wiens onderwijsbeoordeling te wensen overlaat, zou bijvoorbeeld verplicht moeten worden een bijschollingscursus "onderwijskundige vorming" te volgen.

Respons

Ook op de kleinschaligheid van het voorliggende project hebben de studenten kritiek. Op dit moment kunnen slechts 25

mensen deelnemen terwijl er aan deze universiteit elk jaar 75 mensen benoemd worden als assistent of docent. Volgens de professoren is het echter onmogelijk om op korte termijn voldoende mensen op te leiden om te voorzien in de opvang van 75 cursisten. Toch blijkt de respons voor dit initiatief vanuit het academisch personeel groot. Nu reeds bestaan er wachtlijsten. Velen willen blijkbaar hun onderwijskwaliteiten wat bijschaven.

Annemie Deckx

16 JARIGE STERFT TIJDENS VOETBALMATCH

Dehaene opent Ulyssis-lezingenreeks omtrent Telenet Vlaanderen

De discussie omtrent het project 'Telenet Vlaanderen' gaat door. Hoewel dit 'project voor de toekomst van ons volk' meer dan een simpele meerderheid achter zich kreeg, worden vragen groter naarmate het zijn concrete verwezenlijking nadert. Zolang de informatiesnelweg in zijn virtuele vorm de koude kleren van de man in de straat niet raakte, was Telenet het onderwerp van een lauwe, beperkte discussie. Nu blijkt dat de hiertoe benodigde fondsen echt over de brug moeten komen, haken heel wat geïnteresseerden af. De rol van het prive-initiatief is reeds één pijnpunt in het opzetten van een alternatief mediaanet. Een ander is beslist de vraag hoe wij het project moeten zien in zijn Belgische context, zonder kommunautaire bokken te schieten.

Ulyssis, de Loko-werkgroep die zich specifiek bezighoudt met de informatiekproblematiek naar studenten toe, nodigt u en de premier uit om met scherp geschut te schieten. "Jean-Luc Dehaene over de informatiesnelweg" is de wat neutraliserende titel van een avondvullende lezing: lichte ongerustheid omtrent de openheid van de woordenwissel is misschien niet onterecht. Toch is de aanwezigheid van de premier ongetwijfeld een buitenkans om eens een klok te horen die tot dusver stil is gebleven. Tot op heden heeft hij zich dikkeet aan de rand van de discussie gehouden, in regel met de rigoureuze scheiding van nationale en gewestelijke bevoegdheden. Als boegbeeld van zijn partij heeft hij het gezamenlijk goedkeuren van het ontwerp niet openlijk beïnvloed. Toch mag men veronderstellen dat de CVP over Telenet niet even onverdeeld is als over de

stemdiscipline. De interesse van de verschillende regeringen voor de integratie van nieuwe media mag dan min of meer buiten kijf staan, de concrete wegen naar de 'virtuele ruimte' willen op dit ogenblik nog wel uiteen lopen.

Aangezien ook andere belanghebbende instanties, waaronder onze eigenste rektor en minister-president Van Den Brande, op latere datum in dezelfde lezingenreeks zullen verschijnen, kunnen intentieverklaringen wel eens reël gewicht krijgen. Beiden gelden immers als de hoeders van aankomende projecten als 'Telenet' en 'Kotnet'. De elektronische weg van de beschaving lijkt niet enkel een onstuitbare evolutie, steeds meer worden ook de kracht van het medium en de macht van wie het beheert, duidelijk. Indien de federale overheid niet achterop wil geraken, moeten ook zij akte ondernemen. Bij de kandidaat-privépartners is het ongeduld het grootst.

In wat voorlopig nog een strijdperk zonder getrokken messen is, zal de premier nu als eerste het woord nemen. Geïnteresseerden vinden hem woensdag 13 December om 20.00 u in het Maria Theresiacollege (MTC). Of hij de Internetbal aan het rollen zal brengen, dan wel zich zal verschuilen in holle beschrijvingen van de voordelen van de informatiesnelweg, hangt immers van uw actieve aanwezigheid af. Ulyssis stelt zich als organisator alleszins open om u de lont aan het kruit te laten steken. Om de virtuele ruimte te realiseren moeten immers zo veel mogelijk middelen aangewend worden, en media-aandacht is er daar zeker een van.

(jfr)

Veto zoekt u!

NIEUWE POWERBOOKS!

POWERBOOK 190
Microprocessor : Motorola 68LC040 66/33 Mhz
Geheugen : 4 of 8 MB RAM, uitbreidbaar tot 40 MB
Opslag : Interne 500 MB harde schijf

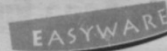
POWERBOOK 2300

Microprocessor : Motorola PowerPC 603e 100 Mhz
Geïntegreerde rekenkundige processor
Geheugen : 8 MB RAM, uitbreidbaar tot 56 MB
Opslag : Interne 750 MB of 1.1 GB harde schijf

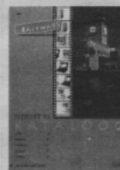

POWERBOOK 5300

Microprocessor : Motorola PowerPC 603e 100 Mhz
Geïntegreerde rekenkundige processor
Geheugen : 8 MB RAM, uitbreidbaar tot 64 MB
Opslag : Interne 500 MB of 750MB harde schijf

Apple Center EasyWare Vaart 31 3000 Leuven tel 016 23 10 20 fax 016 29 41 24
Geopend elke dag van 9 tot 19u, zaterdag van 10 tot 18u

Stuur mij uw herfst catalogoog

Naam :
Bedrijf :
Adres :
Postcode : Gemeente :

"Ze hadden beter de stadskoteek gesloten"

Leuvense muzikliefhebbers zullen vanaf begin volgend jaar iets gemakkelijker te herkennen zijn. De wanhopige blik in hun ogen zal hen ongetwijfeld verraden, wanneer zij niet langer terecht kunnen in de mediateek in de Diestsestraat. Sinds 1960 is de mediateek uitgegroeid tot de vaste stek van vele trouwe muzikliefhebbers. Nu moet zij dicht.

Sedert het bibliotekendecreet van 1978 is iedere stad die meer dan dertigduizend inwoners telt, verplicht een diskoteek en een afdeling audiovisueel materiaal in zijn bibliotheekaanbod te voorzien. In Leuven, net als in de meeste andere grote Vlaamse steden, bestonden er op dat moment al twee gelijksoortige initiatieven naast elkaar. In 1973 werd van stadswege een diskoteek ingericht — tot op heden in de gebouwen van de stadsbib in de Tiensestraat, maar ook daar staat een verhuis op het programma. De mediateek in de 'Diestse' is echter heel wat ouder: in 1960 al kon men daar in de 'Nationale Diskoteek' terecht en sinds 1978 is ze herdoopt tot 'Mediateek voor de Vlaamse Gemeenschap'. Beide mediateken worden door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd.

Gestamp

In feite is het concept van de mediateek een Belgische uitvinding. Toen Jean Salkin zijn project 'Discothèque Nationale' in 1956 boven de doopvont hield, was dat een wereldprimeur. Het project kwam er toen de jongeman zijn rechtenstudies moest afbreken wegens een ernstige polio-aandoening. Toen hij zich tijdens zijn herstelperiode verveelde mocht hij de platen van zijn vrienden uitlenen. Zo kwam Salkin op het idee om een organisatie op poten te zetten, gebaseerd op het principe van de bibliotheek, maar waar men platen kon ontlenen i.p.v. boeken. De 'Discothèque Nationale' werd een onverwacht maar groot succes. In de meeste andere belangrijke steden van het land werd een bijhuis uit de grond gestampd en ook in het buitenland was er veel belangstelling voor het idee.

Nuchter

Wie deze rijke geschiedenis in ogen-schouw neemt, beseft het pijnlijke karakter van de dreigende sluiting nu. De verantwoordelijke van het Leuvense filiaal is er het hart van in. "Het idee komt van ons en nu moeten we de boel dicht doen. Dat komt hard aan", neemt ze het op voor haar winkel. De klap wordt nog eens verergerd door het feit dat ze nu, na vijftig jaar trouwe dienst, aan de deur wordt gezet. Haar collega's werden ofwel overgeplaatst naar een andere dienst of konden in de privésector aan de slag, maar zij blijft als een kapitein trouw op het zinkende schip. Nuchter bekeken valt er weinig af te dingen aan het besluit van de Vlaamse overheid. In deze barre tijden waarin elk

politiek debat draait rond besparingen, lijkt het vrij onzinnig om twee instellingen in leven te houden die zich in principe met hetzelfde bezig houden. Daarbij komt nog dat sinds de opkomst van de relatief dure compact disc en videoband het voor mediateken in het algemeen knap lastig werd om te blijven voorzien in een respectabel

mediateek is haar unieke aanbod op gebied van 'ernstige muziek'. Haar collecties jazz en blues zijn befaamd, alsook het aanbod aan klassieke muziek. Bovenal is echter de uitgebreide keuze in folkmuziek ongeëvenaard. Vooral liefhebbers van deze mis-schien wat minder in de markt liggende muziek kunnen soms urenlang rondsnuisteren in de platenbakken of cd-rekken. Zij vormen ongetwijfeld het taaieste onderdeel van de gemiddeld drieduizend ontleners, die jaarlijks in de mediateek over de vloer komen. Een andere categorie klanten die zonder materiaal dreigen te vallen zijn de 'funktionele' ontleners. Leraars en hun leerlingen die op zoek zijn naar bepaalde specifieke plaatopnames (bijvoorbeeld van de beroemde toespraak van Martin Luther

mensen naar het specifieke geluidje dat ze zochten. Je kan een koppel dat op zoek is naar muziek voor in de huwelijksmis tot niet zomaar met om het even wat opsturen. Je trouwt maar één keer dus dan moet die muziek ook perfect zijn. Daar maakten wij dan een erezaak van. Service stond bij ons voorop", luidens de verantwoordelijke.

Uitverkoop

En wat gaat er nu gebeuren met die in alle opzichten uitzonderlijke collectie. "Dat gaat allemaal in een centraal staatsarchief. Het materiaal gaat dus niet verloren, maar tegelijk is het maar de vraag of het publiek er nog ooit gaat aan kunnen. Wel hoop ik

Mediateek de lucht in

(foto Peter Dhondt)

en representatief aanbod. Door het aantal uitleendienstverleners te rationaliseren zou men dan kunnen voorzien in een ruimere subsidiebijdrage voor de overgebleven mediateken.

Luther

Alleen...de stadskoteek en de mediateek zijn eigenlijk helemaal niet hetzelfde. Altans dat vinden de trouwe aanhangers van de mediateek. "In de stadskoteek hebben ze drie keer niets", zucht een misnoegde klant, terwijl ze een oude plaat van Kevin Coyne en de nieuwste cd van Arno op de toonbank schuift. Bij sommigen brandt de strijd lust nog en misschien komt er anders een petitie, al werd aan de werknemers zelf gesommeerd daarin geen initiatief te nemen. Een klant: "Ze hadden beter die stadskoteek gesloten. Ik betaal nog liever het dubbele of het driedubbele van de huidige prijs dan te veranderen van stek." Nu al voorziet de mediateek trouwens voor veertig procent in haar eigen inkomsten, een vrij hoog percentage voor een cultuurinstelling.

Maar de grootste troef van de oude

King) of videokassettes om de lessen te stofferen, maar ook amateurtoneelgroepen of jeugdverenigingen die een geluidsband moeten samenstellen, dreigen in de kou te komen staan.

Nostalgie is niet uit de lucht gegrepen in de Diestsestraat: "Vroeger kon ik een hele middag mee op zoek gaan met de

dat op zijn minst een deel van de cd's wordt doorgeschoven naar de stadskoteek. Zij die echter rekenen op een openbare uitverkoop, moet ik teleurstellen."

Bart Eeckhout

VUB tegen toegangsbeperking

Vorige week hebben een zestigtal studenten van de Vrije Universiteit Brussel, in het kader van hun acties tegen elke vorm van toegangsbeperking, de vergadering van de Raad van Beheer onderbroken.

Op die manier probeerden zij de academische overheid tot stellingname te dwingen. Zij vroegen van de aanwezigen niet meer of minder dan een expliciete verklaring tegen elke vorm van studentenbeperking. Bovendien eisten zij dat de aanwezigen, waaronder de rektor, zich schaarden achter de platformtekst die door het Aktiekomitee Onderwijs VUB opgesteld was. Hierin roepen zij alle studenten, leerkrachten en profen op om samen een blok te vormen tegen de aan de gang zijnde hervorming in het onderwijs en voor "vrijheid en kwaliteit van het onderwijs". "De continue bezuinigingen kaderen in het afstemmen van het hele maatschappelijke gebeuren op de imperatieven van de economische wereld. (...) Het onderwijs wordt enkel benaderd vanuit de enge begrotingsoptiek om de visie achter de hervormingen te verdoezelen namelijk onderwijs als wapen tegen de concurrentiestrijd". De RvB wenste op de eis van de studenten niet in te gaan maar beloofde de platformtekst te bestuderen.

Op de eis van de aktievoerders om steun te verlenen aan de betoging die zij nu woensdag samen met het Fef organiseren in Brussel wilden zij wel ingaan. Op woensdagnamiddag worden dus alle lessen geschrapt, zodat iedereen de mogelijkheid heeft om deel te nemen aan aktie. Tijdens de lessen vorige week betuigden zelfs een aantal dekanen en profen hun steun aan de aktievoerders en riepen op om massaal op straat te komen. Zelfs de rektor zou, zo zeggen althans de studenten, van plan zijn om woensdag mee op te stappen.

(ad)

De "nationale betoging tegen het huidige onderwijsbeleid" vindt nu woensdag 13 december plaats en vertrekt om 13 u aan het Noordstation. De Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie steunt de aktie niet.

"Multicult"

organisatie voor internationale dans en interculturele samenwerking programmeert in 1996

1. Afrikaanse dans: 10, 17, 24 en 31 jan., 7, 14 en 28 feb. en 6, 13, 20 en 27 mrt. 18.30 - 20.30 uur, i.s.m. Wisper vzw

Plaats: Stedelijk zwembad, Hogeschoolplein, 3000 Leuven

2. Salsa: 9, 16, 23 en 30 jan., 6, 13 en 27 feb. en 5, 12, 19 en 26 maart, 20-22 uur

Plaats: LIKV vzw (Leuvense Infrastructuur voor Kunstzinnige Vorming), Diestsesteenweg 104, 3010 Kessel-Lo

Voor info en inschrijving: Multicult, Geldenaaksevest 112, ☎ 016/20.00.75

advertentie

EN ALS IK NU'S
KLEINGELD NEEM?...

STUDIEFINANCIERING

Sociale dienst en Sociale Raad houden workshop

Studiefinanciering in Vlaanderen loopt mank

Ie studietoelagen mogen dit jaar dan al in extremis zijn verhoogd, dat de Vlaamse studiefinanciering in het slop zit is duidelijk. Nog slechts één student op vijf heeft een beurs, terwijl de bedragen zelf de werkelijke studiekosten al lang niet meer dekken. Bovendien is het systeem te ingewikkeld. Dat moet veranderen vinden Sociale Raad en de sociale dienst van de KU Leuven. Daarom organiseren ze een workshop over studiefinanciering in februari 1996.

Het initiatief van de sociale dienst en Sociale Raad is niet het eerste in zijn soort. Reeds in 1978 vonden twee 'Studiedagen' over het systeem der studietoelagen voor het hoger onderwijs' plaats. De deelnemerslijst van die studiedagen mag gezien worden: Willy Kuijpers, Frank Swaelen, Daniël Coens, Wivina Demeester en nog een resem notabelen. Er werden in 1978 vooral plannen uitgebroed voor de invoering van... een studieloon. Ondertussen is er echter al veel water door de Dijle gevloeid en het debat omtrent een studieloon is in Vlaanderen grotendeels stilgevallen. Toch blijft er nog genoeg stof tot discussie over.

Vorige vrijdag werd op de algemene vergadering van Sociale Raad de inhoud van de workshop bekend gemaakt. Het vele stijfer- en feitenmateriaal van de dienst studietoelagen in Brussel, zal worden samengevoegd met de gegevens waarover de sociale dienst van de KU Leuven be-

schikt. Samen vormen deze gegevens de basis waarop de studiedag van start kan gaan. Na deze status quaestionis van de Vlaamse studiefinanciering volgt een blik over de grenzen. Een evaluatie van de studiefinanciering in de ons omringende landen kan immers ook leerrijk zijn voor ons eigen systeem.

De interessantste discussie is ongetwijfeld de vraag naar de doelmatigheid van studietoelagen. Dit sluit ook het dichtste aan bij de actuele problematisering rond studietoelagen. Sociale diensten, studenten en drukkingsgroepen richten momenteel hun pijlen zowel op de minimum als de maximum inkomensgrenzen. Aan de kant van de maximumgrenzen wil men meer studenten binnen het systeem halen. Het gaat hier om studenten die nu net uit de boot vallen voor een studietoelage. Moesten de maximum inkomensgrenzen met 50.000 frank worden opgetrokken, dan zouden in 1993 354 studenten aan de KU Leuven alsnog een studietoelage hebben gekregen. Rektor Oosterlinck verklaarde de enkele weken geleden nog dat hij insparingen wil leveren om voor deze groep studenten een goed woordje te doen bij minister van Onderwijs Luc Van den Bossche. Zijn woordvoerder liet trouwens al weten dat "een dergelijk voorstel bespreekbaar is indien dit beantwoordt aan de behoeften van de studenten en als dit binnen het budget haalbaar is."

Uit deze tweede voorwaarde blijkt duidelijk dat de behoeften van de studenten ondersgeschikt zijn aan de eigen financiële middelen van het kabinet. Dat deze

argumentatie een drogreden is, wordt duidelijk als men de besparingen van de laatste jaren overschouwt. Alleen al door de Kadastraalinkomensrest (zie ook pagina 7) werd 600 miljoen bespaard. Door het dalend aantal studietoelagen lopen de besparingen ieder jaar nog verder op. De financiële ruimte die daardoor is vrijgekomen zou ook op een andere manier kunnen aangewend worden, namelijk door het bedrag van de studietoelage zelf te verhogen. Vooral voor studenten uit de allerlaagste inkomenscategorieën en voor zelfstandige studenten is zelf een maximumbeurs onvoldoende. Bovendien is de studietoelage gelijk voor iedereen wiens inkomen onder de minimum inkomensgrens ligt. Alleen zij die minder dan 1/10 van de maximum inkomensgrens verdienen, hebben recht op een anderhalf maximumbeurs. Dit is een zwartwittoesand die onrechtvaardig is. Als je inkomen enkele franken te hoog ligt, verlies je al gauw 50.000 frank studiebeurs. De beursbedragen zouden beter lineair stijgen naarmate het inkomen afneemt.

Utopisch

Op de workshop in februari zal een antwoord gezocht worden op de vraag wat nu de meeste voorrang geniet: de kwantiteit (het aantal studietoelagen) of de kwaliteit (het beursbedrag). Alsof dit nog niet genoeg gesprekstof is voor een enkele voormiddag, willen Sociale Raad en de sociale dienst net als in 1978 ook nog alternatieven aanreiken voor het huidige financieringssysteem. Een studieloon hoeft niet zo utopisch te zijn als men denkt. Als met de kinderbijslag, de studietoelagen en de belastingaftrekken voor kinderen ten laste bijeenligt, komt men al een heel eind in de richting.

Tijl Vanbrabant

Geïnteresseerden in de werkgroep studiefinanciering van Sociale Raad kunnen hiervoor contact opnemen met Sociale Raad, 's Meiersstraat 5, iedere werkdag van 14.00 u. tot 18.00 u.

De studie die het daglicht niet mocht zien

De schone schijn van de democratisering

In 1988 bestelde het ministerie van Onderwijs een studie bij het Hoger Instituut voor Arbeid (Hiva) van de KU Leuven over scenario's voor studiefinanciering in het hoger onderwijs. Die studie kwam er ook, maar de resultaten ervan, die een allesbehalve rooskleurig beeld geven van de democratisering van het Vlaamse onderwijs, werden nooit bekend gemaakt. Toenmalig onderwijsminister Coens (CVP) vond de besluiten van het Hiva maar niks en liet de studie nooit publiceren. Na zijn dood had zijn opvolger Van den Bossche (SP) geen interesse meer. Veto openbaar te resultaten alsnog. Een late primeur met een bittere nasmaak.

Het is wellicht utopisch om te streven naar een studentenpopulatie die een perfecte afspiegeling is van de maatschappij. Dat is trouwens ook niet primordiaal in de democratisering van het onderwijs zoals die door de studentenbeweging wordt geïnterpreteerd. Voor hen betekent democratisering in de eerste plaats een gelijke waardering van alle opleidingen en de mogelijkheid voor iedereen om de opleiding van zijn keuze te beginnen. De sijfers uit de 'geheim' studie van 1989 wijzen erop dat de universiteit echter nog maar weinig van haar elitaire bijklank verloren heeft. Iemand uit een gezin waarvan de vader hoogstens een diploma lager onderwijs heeft, volgt slechts in zes procent van de gevallen zelf hoger onderwijs. Heeft de vader evenwel zelf hogere studies gedaan, dan is de kans dat ook zoon- of dochter zelf hogere studies volgt liefst tienmaal zo groot (zestig procent).

Ook al studeert dus één op vijf jonge-

ren aan de unief, zoals hoeraberichten aan het begin van het academiejaar meldden, dan gaat dat blijkbaar toch niet op voor alle klassen in dezelfde mate. Meer nog, de overheidsmaatregelen om de democratisering van het onderwijs blijken vooral van nut geweest te zijn voor de hogere klassen. Ook hier speelt immers het in de economie welbekende Matteus-effect. Kort gezegd komt dat erop neer dat de welgestelden meer voordeel halen uit de welvaart dan de armeren, die daar nochtans meer nood aan hebben. De rijken worden dus sneller (nog) rijker dan de armen.

Bursalen

De Hiva-studie concentreert zich op de studiefinanciering, zeg maar het studiebeurzenstelsel. Die maatregel is erop gericht om de financiële drempel om deel te nemen aan hoger onderwijs bij lagere klassen weg te nemen. Vreemd genoeg zijn het vooral hogere sociale klassen die profiteren van de studietoelagen. Niet alleen zijn de leden van die klassen over het algemeen beter ingelicht over de mogelijkheden tot kostenbesparing, maar ook vormen zij nu eenmaal het leeuwendeel van de studentenpopulatie, een vaststelling waaraan de studiebeurtoelaging weinig verandert.

Zeggen dat het huidige studiebeurzenstelsel helemaal geen zoden aan de dijk brengt, is overdreven. De studie van 1989 konkludeert wel dat er werk gemaakt moet worden van een verrijking van dat stelsel om meer doeltreffend de groep van minder begoeden te bereiken. Liefst zes verschillende scenario's werden onderzocht. Als meest democratiserend scenario komt naar voor wat in de studie een 'selectief studieloon' wordt genoemd. Die toelage moet de leefkosten dekken van die studenten die onder de

minimum-inkomensgrens zitten die bij beurstoekenning wordt toegepast. Met de leefkosten worden dan die kosten bedoeld die studenten net als iedereen moeten maken, ondermeer voor voeding of ontspanning.

Het grote nadeel van die maatregel zou echter precies het succes ervan kunnen worden. Aan het democratiserend effect ervan zou namelijk een prijskaartje hangen van om en bij het miljard, en dat is in de huidige conjunctuur ook in het grote onderwijsbudget niet gemakkelijk te vinden. Het Hiva suggereert daarom de maatregel te financieren door een selectieve verhoging van de inschrijvingsgelden — niet voor beursstudenten dus — gekombineerd met een verlaging van de maximale inkomensgrens voor beursaanvragers, waardoor dus het aantal 'bursalen' zou dalen. Die maatregelen, die ongeveer de helft van het nodige bedrag zouden opleveren, zouden vooral ten laste vallen van de middengroep en zou de onderwijsparticipatie van de geveiseerde groep slechts in geringe mate beïnvloeden.

De belangrijkste konklusie van de studie blijft echter dat het huidige studietoelagstelsel te weinig selectief is om de democratisering van het onderwijs wezenlijk te beïnvloeden. Ook de invoering van de veelbesproken kadastraalinkomensrest (zie ook elders in dit dossier), of de hogere inkomens uit het stelsel te wippen, heeft daar weinig aan verholpen, integendeel. Naar verluidt zou het net zijn omdat het Hiva de nadelige gevolgen van de KI-test voortijdig liet uitlekken dat het studiecentrum sindsdien niet meer hoeft te rekenen op veel sympathie van het onderwijskabinet, voor wie die resultaten weinig flatterend waren. Feit is dat er sinds 1989 geen enkele studie meer is uitgevoerd naar een alternatieve studiefinanciering. De wanverhouding in de deelname van de verschillende sociale klassen aan het hoger onderwijs toont op zijn minst aan dat dat gebrek aan interesse onterecht is.

Bart Eckhout

"Hervormingscenario's voor de studiefinanciering in het hoger onderwijs", is vanaf nu te koop in het Hiva. (300 fr. 240 fr voor studenten)

VIRUS

Steeds meer gaten in de kaas

Nederland heeft de naam haar studenten financieel in de wateren te leggen. De inschrijvingsgelden zijn er weliswaar steeds hoger geweest dan in Vlaanderen, maar daar stond dan weer een studietoeloo voor alle studenten tegenover. Doel van dit studietoeloo is de onafhankelijkheid ten opzichte van de ouders te bevorderen. Sinds enige jaren komen er echter meer en meer signalen uit het Noorden dat dit nobel uitgangspunt uitgehold wordt door bezuinigingen van de Nederlandse overheid. Door de terugschroefing van de studiefinanciering is de basisbeurs ook in Nederland niet meer voldoende om er studentwaardig van te leven.

Het onderwijssysteem in Nederland is ietwat anders georganiseerd dan in Vlaanderen. De meeste universitaire richtingen bij onze noorderburen duren net als bij ons vier jaar, als alles goed gaat tenminste (in principe gaat iedereen er zo lang over doen als hij wil, maar in dat geval word je gekonfronteerd met extra kosten en verlies van studiebeurs). Een opleiding start met een 'propedeuse', een algemeen jaar dat afgesloten wordt met een propedeutisch eksamen. Daarna volgt de hoofdfase, die sterker gericht is op één afstudeerichting, en die ook afgesloten wordt met een eksamen, namelijk het doktoraaleksamen. De cursusduur wordt dan weer uitgedrukt in studiepunten. Een punt komt ongeveer overeen met 40 uur (dus een week) werk, en ieder jaar bestaat uit 42 punten. Elk vak wordt afgesloten met een tentamen, een

soort van vooreksamen. Ook op het vlak van de studiefinanciering gaat het er in Nederland heel anders toe dan in België. Zo krijgt iedere voltijsde student een basisbeurs. Voor 'uitwonenden' (de kotstudenten dus) bedraagt deze 470 gulden (ongeveer 8.600 frank) per maand, en voor de thuiswonenden 158 gulden (2.900 frank). Hierbij dient opgemerkt dat Nederlandse studenten geen kinderbijslag krijgen. Studenten met financieel minder goeude ouders krijgen een aanvullende beurs (die naargelang van het inkomen van de ouders kan oplopen tot 321 gulden). De ouders van de andere studenten worden geacht om zelf de nodige bijdragen om te kunnen leven op te hoesten. De basisbeurs alleen is immers ontoereikend. Het voornoemde principe van de onafhankelijkheid ten opzichte van de ouders, wat toch de filosofie van de basisbeurs is, lijkt dan ook maar ten dele op te gaan. Zo kunnen studenten met rijke ouders (en die dus niet in aanmerking komen voor een aanvullende beurs) ernstig in de problemen geraken als hun oudelui hen geen bijdrage wil toestoppen.

Prestatiebeurs

Opvallend is trouwens de daling van de beursgelden sinds 1990, een jaar nadat Jo Ritzen (PVDA) minister van onderwijs werd. Van de 620 gulden (ongeveer 11.350 frank) die men in 1990 als student ontving, zijn er 150 (ongeveer 2.750 frank) afgegaan en men is van plan om dit maandelijkse bedrag nog te verlagen tot 425 gulden. Een omgekeerde evolutie valt er waar te nemen met het collegegeld. In 1990 bedroeg het

inschrijvingsgeld per student aan de gemiddelde Nederlandse universiteit 1.750 gulden (of 32.100 frank). Momenteel is dit al opgelopen tot 2.250 gulden (ongeveer 41.250 frank), volgend academiejaar komt hier nog eens 150 gulden bovenop, en het jaar daarop vermoedelijk nog eens 175. Er wordt dus gesnoeid in het onderwijsbudget.

Niet alleen budgetair wordt de lat hoger gelegd, ook wat de studieresultaten betreft stelt men aan studenten hogere eisen, want "wie studiefinanciering ontvangt, moet daar ook prestaties tegenover stellen". In augustus '93 heeft men daarom het systeem van de 'studievoortgangskontrolé' ingevoerd, vaak ook 'tempobeurs' genoemd. Het komt er op neer dat het beursgedeelte van de studiefinanciering wordt omgezet in een lening wanneer je niet voldoende studiepunten behaalt. De voorbije twee jaar was de 'temponorm' 25 procent, momenteel ligt hij op 50 procent, en er bestaan plannen om hem te verhogen tot maar liefst 66 procent. Het lijkt erop dat men zoveel mogelijk potentiële studenten wil weghouden van de unief en, zoals zo vaak het geval is, zullen de sociaal zwaksten hiervan het slachtoffer worden.

Naast die tempobeursen, zouden er vanaf volgend academiejaar ook 'prestatiebeursen' worden ingevoerd. Hier krijgt de student zes jaar lang een lening, waarvan 4 jaar wordt omgezet in een gift, indien de student voldoende presteert. Oorspronkelijk was het de bedoeling om dit systeem reeds dit jaar toe te passen, maar het protest ertegen, vooral vanuit de Landelijke Studentenvakbond (LSVB), was en blijft groot. De evaluatie van de student gebeurt in dit systeem niet jaarlijks, zoals bij de tempo-

beurs, maar slechts één maal, aan het eind van de studie. Wie dan om een of andere reden niet geslaagd is (naast betere geschiktheid voor het eerbare beroep van landbouwer dan voor de gekozen studie van kernfysicus is bijvoorbeeld langdurige ziekte ook een reden), moet zijn ganse studie terugbetalen. In deze kontekst is het begrijpelijk dat er (vooral) vanuit de hoek van de studenten heftig wordt gepestesteed. De kans dat de prestatiebeurs kan worden tegengehouden, schat de LSBV zelf nogal laag.

Telefoongids

Een markerend onderdeel van de studiefinanciering, is de OV-studentenkaart, ook OV-jaarkaart genoemd. Hiermee kan je gratis gebruik maken van het openbaar vervoer, ofwel in 7e week, ofwel in het weekend, naargelang van de keuze die je maakt. Elke Nederlandse student die recht heeft op studiefinanciering krijgt zo'n kaart, maar er gaat wel steeds 91 gulden van de beurs af. Op zich is er echter geen probleem, want wie gebruik maakt van het openbaar vervoer, maakt hier wel degelijk winst mee. Maar iemand die nooit gebruik maakt van het openbaar vervoer krijgt ook zo'n kaart, en voor hen houdt dit wel een maandelijks verlies van 91 gulden in.

Echt positief is de balans van het Nederlandse systeem niet echt, vindt de LSBV. De onafhankelijkheid tegenover de ouders wordt helemaal niet gerealiseerd, en bezuinigingen zijn schering en inslag. Toch zijn er nog verdedigers van het systeem. Een willekeurige Nederlandse student die reeds 4 jaar in België studeert, verkijst het systeem van zijn land boven dat van België, omdat de Nederlandse student veel meer verantwoordelijkheid zou krijgen, en... veel onafhankelijker is van de ouders. Maar hij heeft daar dan wel gestudeerd in de vette tijden van weleer.

Dietmar Bosmans

BGJG en ABVV-jongeren eisen herwaardering studiefinanciering

De Bond van Grote en Jonge Gezinnen (BGJG) en de ABVV-jongeren zijn twee drukingsgroepen die geregeld hun stem laten horen over de democratisering van het onderwijs. Hun standpunt anno 1995 is opvallend gelijklopend en liegt er niet om: verhoging en indexering van de studietoelagen, een rechtvaardiger toekenningsstelsel en aanpassing van de inkomensgrenzen.

Toen eind april 1994 uitlekte dat onderwijsminister Luc Van den Bossche 600 miljoen had bespaard op de studietoelagen, was de Bond van Grote en Jonge Gezinnen er als de kippen bij om te eisen dat de minderuitgaven terug in het systeem zouden worden geïnvesteerd. Om te beginnen eist de Bond een systematische indexering van de studietoelagen zodat ze de evolutie van de kosten volgen.

Verder heeft de Bond nog drie konkrete eisen. Ten eerste moeten de minimum-inkomensgrenzen met tien procent worden verhoogd, zodanig dat meer mensen recht hebben op een maximale toelage. Ten tweede moeten de studietoelagen volledig lineair stijgen naarmate het inkomen daalt. Nu krijgt iedereen die onder de minimum-inkomensgrens zit evenveel, behalve als het inkomen lager is dan één tiende van de maximumgrens. Deze laatste categorie krijgt dan plots een extra toelage van 50.000 frank.

Tenslotte wil de Bond een verhoging van de maximuminkomensgrenzen met vijf procent. Op die manier zouden een aantal gezinnen die nu net uit de boot vallen maar

toch een modaal inkomen hebben, toch een toelage krijgen, met alle voordelen vandiën (bijvoorbeeld een lager inschrijvingsgeld).

De ABVV-jongeren gaan nog een stap verder. Zo stellen zij voor om de maximum-inkomensgrenzen te verhogen met tien procent. Verder willen zij de invoering van een bodemkadastraalinkomen. Voor de toekenning van een studiebeurs wordt het kadastraal inkomen (KI) van het woning van de student of zijn gezin in aanmerking genomen. Wanneer het KI hoger is dan 20 procent vervalt het recht op een studietoel-

lage. Met deze maatregel wou men studenten uitsluiten met rijke ouders met een kunstmatig laag inkomen. In de praktijk werden door de KI-test echter vele studenten uitgesloten die wel recht hadden op een beurs maar die een zodanig laag inkomen hadden dat ze al in een caravan moesten wonen om een KI lager dan 20 procent van hun inkomen te hebben. Iedereen moet echter ergens wonen, zelfs als je maar het bestaansminimum hebt. Daarom is een bodem-KI aangewezen.

Al deze voorstellen moeten volgens de ABVV-jongeren leiden tot een rechtvaardiger toekenningsstelsel. Maar dat is niet voldoende. De financiële drempel tot het hoger onderwijs kan maar verlaagd worden als tegelijkertijd de studietoelagen op tijd

worden uitbetaald en de toelagen in de eerste plaats naar de meest behoeftigen gaan. Een studiebeurs voor bissers, een weinig gehoorde eis, moet studenten uit de lagere inkomensklasse bij falen een tweede kans geven. Verder eisen de ABVV-jongeren "een drastische daling van de inschrijvingsgelden met als eindobjectief de afschaffing ervan." Als toetje zou de overheid de sociale sectoren opnieuw meer subsidies moeten geven, zeker in het Hobu. Al deze voorstellen zouden een fortuin kosten aan de overheid. Het is dan ook jammer dat de ABVV-jongeren niet duidelijker stellen vanwaar de financiering moet komen, zoniet zullen critici hun eisen al snel als utopisch afdoen.

Tijl Vanbrabant

Tweëntwintigmiljardvierhonderdentiënmiljoenonderdnegeentachtigduizenddriehonderdzeventwintig

(foto Ilke Christiaens)

LECO COPY
 Tiensestraat 118 - Leuven
 016/23.70.30
 Open van 9 tot 22 u.

Groter, Sneller, Meer

ie aan prestigieuze universiteiten denkt, noemt onmiddellijk de Amerikaanse instellingen Princeton, Harvard en Yale of het Engelse duo Oxford en Cambridge. Die uniefs bouwen hun naam evenwel op het hiërarchische en elitaire karakter dat eigen is aan het Angelsaksische model voor hoger onderwijs. Dat is alans de indruk die men krijgt als men de studiefinanciering in de Verenigde Staten van naderbij bekijkt.

Demokratisering van het onderwijs is in de Verenigde Staten (VS) een loes begrip. Meer nog, het streven naar een onderwijsstelsel waarin iedereen de opleiding kan volgen waarvoor hij zichzelf het meest geschikt acht, is fundamenteel in tegenpraak met de wijze waarop in de VS hoger onderwijs wordt georganiseerd. Het meest typische kenmerk van dat onderwijs is de hiërarchie van onderwijsinstellingen volgens prestige. Een plaatsje op een unief aan de top van de piramide, kost dan ook aardig wat geld.

Er zijn twee soorten universiteiten in de VS: staatsuniversiteiten en privee-instellingen. De betoelaging van de staatsuniversiteiten hangt af van de mate waarin het onderwijs binnen de staat waar ze gevestigd zijn financieel gewaardeerd wordt. Zo komt het dat Berkeley nabij San Francisco in California uitgegroeid is tot één van de belangrijkste uniefs van het land. Over het algemeen moeten de staatsuniversiteiten het echter met heel wat minder prestige stellen. Die instellingen leggen hun lat meestal minder hoog, hetgeen betekent dat ze vaak studenten over de vloer krijgen die hoger op de ladder geen kans kregen.

Jennifer, studente kunstgeschiedenis aan de (privee-)universiteit van Loyola maar nu met een beurs in België, verwoordt het als volgt: "De vraag is niet of je na de middelbare school naar de unief gaat of niet. Wie de 'high school' zonder problemen doorloopt, kan in principe ook naar de universiteit. De kwestie is echter naar welke universiteit je mag gaan. Als je resultaten niet te best waren, geraak je niet verder dan de staatsuniversiteiten. Velen kijken daarop neer omdat in feite iedereen daar naartoe kan. Als je uit zo'n universiteit komt, begin je dus al meteen met een achterstand."

Steak

Hoger in de pikorde staan de privee-uniefs, zoals Loyola (Baltimore, Maryland) er een is. Alle hierna gesiteteerde prijzen hebben betrekking op die unief. Toegang tot een dergelijke universiteit kost tussen de 16.000 en de 20.000 dollar of omgerekend om en bij het half miljoen. In deze prijs zit

behale het inschrijvingsgeld ('tuition') ook de huur van een kamer in een studentenresidentie ('room') en maaltijdcheques voor de plaatselijke Alma ('board'). Op kot gaan is in de VS not done, niet in het minst omdat de kampus zich vaak bevindt in de (niet altijd even gezellige) buitenwijken van de stad. De sociale voorzieningen aan zo'n universiteit hebben iets hotelachtig. Je kan er kiezen tussen kamers van verschillende prijsklassen — een Ahern Suite kost je ongeveer 115.000fr, een Wynnewood Apartment 148.000fr voor negen maanden, of ongeveer het dubbele van de gemiddelde Leuvense kotprijs. Maar voor dat geld krijg je wel een kamer die voorzien is van alle comfort.

Levensverzekering

Tevens zijn er drie categorieën van maaltijdbons. Hiermee kan je in de week drie en in het weekend twee keer per dag terecht in het studentenrestaurant. Bij het

de kostprijs van je boeken (gemiddeld 21.000 fr per jaar met schommelingen afhankelijk van de gekozen vakken) inbegrepen, en een aantal kleinere kosten voor extra-curriculaire activiteiten of administratie. Voor het overige is het studentenleven, dat zich meestal op de kampus afspeelt, niet echt duur: met drieduizend frank per maand kom je ruimschoots toe.

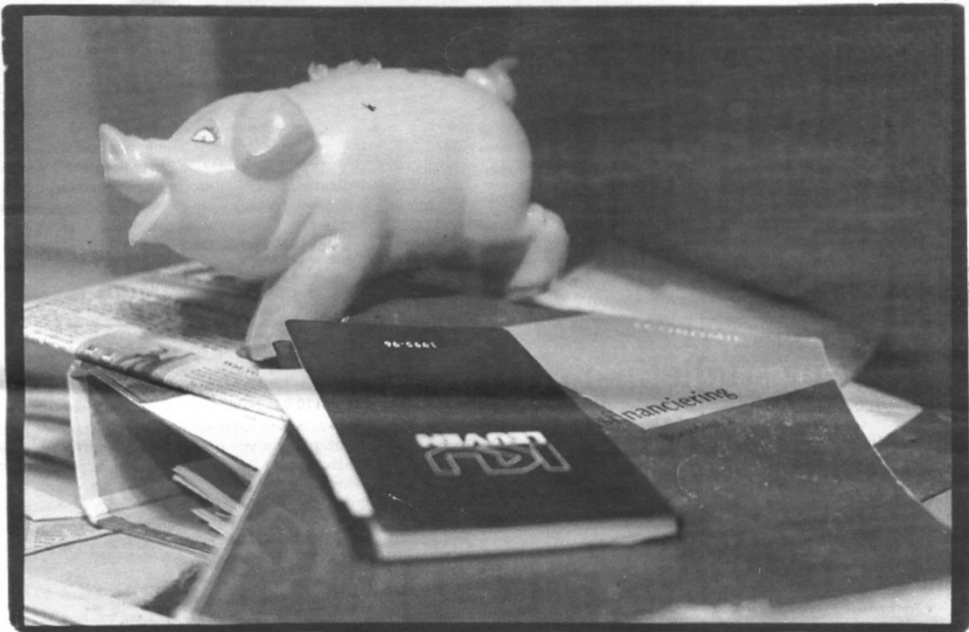
Universiteiten als Loyola staan nog niet eens aan de top. Die wordt gevormd door de bovengenoemde universiteiten Yale, Princeton, Harvard en dergelijke. Voor het toegangkaartje tot zo'n instelling mag je de reeds vermelde prijzen gerust verdubbelen. Maar een inschrijving aan zo een instituut is dan ook min of meer een levensverzekering. Alleen de absolute top wordt daar toegelaten en die 'happy few' hebben na hun vier jaar college meteen alle troeven in handen voor een mooie carrière.

Nefast aan die hiërarchie is dat de democratische idee dat universiteiten de top van de samenleving (moeten) uitmaken zo in het onderwijsstelsel is verankerd. Er wordt zelfs een onderscheid gemaakt tussen 'erg moeilijke' en 'gematigd moeilijke' universiteiten. Een diploma in Yale bijvoorbeeld staat op die manier hoger aangeschreven dan een van Loyola. Studenten in Yale zouden dan ook wel eens de indruk kun-

Verschillende beursystemen bestaan naast elkaar en worden ook gekombineerd. Het financiële hulpprogramma van de universiteit zelf is onderverdeeld in de eigenlijke Loyola-beurs en een presidentiële beurs. Ook wie goed is in sport heeft een voetje voor. In ruil voor vier jaar presteren voor één van de universitaire ploegen, mag je even lang gratis naar de unief. Een beurs kan je ook krijgen van de staat, van het leger of van de senator tot wiens kies-district je behoort. Opvallend is dat aan het behoud van de beurs puntencriteria verbonden zijn. Wie op het eind van het jaar geen B haalt en niet op alle vakken afzonderlijk minstens een C scoort, mag het vergeten. Daarnaast kan je van staatswege ook een studielening krijgen. Het verschil is dat je dit geld na je studies moet terugbetalen.

Fonds

Studenten solliciteren meestal bij meerdere universiteiten van hetzelfde kaliber en kiezen er dan de instelling uit die hen de aantrekkelijkste financiële voorwaarden biedt. Jennifer: "Ik kon ook naar Boston, maar dat had me het driedubbele gekost, dus de keuze was snel gemaakt." Van de 20.000 dollar die ze in Loyola betaalt, moest ze er slechts 7.000 zelf ophoes-

Varkentje, rek je, varkentje, strek je

(foto Kristof Brackeleire)

begin van een semester koop je een soort kredietkaart met een aantal punten erop. Per gekonsumeerde maaltijd gaan er punten van je kaart, naargelang van de waarde van die maaltijd. Ruw geschat kost een Amerikaanse Alma je per bezoek honderdvijftig frank. Daarvoor eet je in de Leuvense Alma driemaal daags steak au poivre.

Daarnaast zijn in het toegangsgeld ook

nen krijgen dat alle Amerikanen misschien wel gelijk zijn, maar zij toch iets gelijker dan de anderen.

Sport

Het is echter een misvatting te denken dat alleen zij die het kunnen betalen naar de unief gaan. Ook diegenen die niet onmiddellijk een half miljoen op tafel kunnen leggen maar toch bewezen hebben over voldoende kwaliteiten te beschikken, kunnen aan de slag. De meeste universiteiten beschikken namelijk over een ongelooftelijke financiële reserve voor beursstudenten, opgebouwd uit schenkingen, zowel van bedrijven als van alumni. In het programmaboek van Loyola lezen we onder de rubriek 'financiële hulp': "Loyola College gelooft dat de kostprijs van kwaliteitsonderwijs geen drempel zou mogen zijn voor mogelijke sollicitanten. Rekening houdend met de zorg van studenten en hun families om die kosten op te vangen, is ons financieel hulpprogramma bedoeld om Loyola open te stellen voor die studenten die we toelaten." De instelling kiest dus de studenten in plaats van omgekeerd. Eens uitgemaakt is of je geschikt bent — wat gebeurt op basis van je punten in het laatste jaar high school, je plaats in de klasrangschikking en een bijkomende test — doen financiële problemen er niet meer toe.

ten, waarvan de helft dan nog gefinancierd wordt met een studielening.

Geld mag dan al geen probleem vormen, toch zijn er ernstige vragen te stellen bij het Amerikaanse onderwijsstelsel. Zo is de idee om een delikate zaak als onderwijs over te laten aan het spel van de vrije markt, zeker voor discussie vatbaar. Op het eerste gezicht lijkt het wel zo dat elke scholier, rijk of arm, dezelfde kansen krijgt, de praktijk leert dat het nivoverschil tussen de middelbare scholen een grote rol speelt in de rekrutering. Bovendien kunnen bemiddelde scholieren zich beter bewapenen in de concurrentiestrijd. Voor hen is er immers vetbetaald privee-onderwijs of bijscholing, zodat zij naar de hoogste regionen van de klas geploteerd kunnen worden. Dat de hiërarchische opbouw van het systeem klassebevestigend werkt, is reeds aangehaald en wordt bevestigd door de praktijk van de Amerikaanse samenleving met zijn diepe kloof tussen 'haves' en 'havenots'.

Niet ten onrechte herkennen sommigen in de recente plannen van rektor Oosterlinck om een sociaal fonds op te richten, een doordruk van het Amerikaanse beursstelsel. Het moge duidelijk zijn dat in deze materie, ondanks de goede bedoelingen, enige reserve op zijn plaats is.

Bart Eckhout

"Een bisjaar wat is dat?"

De concurrentie tussen de verschillende universiteiten wordt nog versterkt door de voor Europeanen vaak onbegrijpelijke competitiegeest tussen de studenten onderling. Wat hier voor streberij wordt versleten, is in Amerika de gewoonste zaak ter wereld. De studenten hebben flink betaald voor hun studies en willen er bijgevolg maximaal profijt uit halen. Spijbelen is er nagenoeg onbestaande en de studenten zijn ook helemaal niet blij als een prof niet opdaagt. Het gebeurt soms dat ze in zo'n geval klacht indienen bij de direktie.

De studenten hoeven ook helemaal niet bang te zijn voor een bisjaar. Eens zij op de unief geraken, ronden zij hun studies normaal gezien binnen de vooropgestelde termijn af. Spreiding van de examens en een — gezien de vaak kleine klassen — meer individuele studiebegeleiding door de profven moeten het weislagen van de studenten garanderen. De selectie heeft immers al plaats gehad vóór het eerste jaar. De keuze van de instelling is namelijk niet vrij, maar wordt bepaald door je punten in 'high school'. Dat betekent dat scholieren al op jonge leeftijd onder een zware prestatiedruk staan. Want mis je je kans in het middelbaar, dan geraak je later onmogelijk nog in een gerenommeerde instelling. Die stresserende toestand vermindert niet eens wanneer je 'binnen' bent in de universiteit. Naast de naam van de instelling bepaalt vooral je score aan de unief je loopbaankansen. Of je een diploma hebt is niet zo belangrijk, wel hoeveel graden erop staan en hoeveel aanbevelingsbrieven van profven en direktie eraan vasthangen.

(be)

Job is soms pure noodzaak

Studenten die hun studies minstens gedeeltelijk mee moeten financieren komen voornamelijk uit de licenties en de derde cyclus. Ook bisstudenten bieden zich meer dan anderen aan op de jobdienst, dat zegt Brigitte De Baets van de jobdienst van de KU Leuven.

Wat als je geen recht hebt op een studietoelage, je studietoelage niet volstaat of je ouders je financieel niet steunen? Dan kan je een studietoelage aanvragen of wat bijkussen. Ongeveer tien procent van de studenten die zich op de jobdienst aanmeldt, geeft als motivatie 'gedeeltelijke of gehele financiering van de studies' op. Studenten blijken over het algemeen zeer eerlijk in hun motivatie: als men wil kussen om te sparen voor een gitaar of om de benzine van de eigen auto te betalen, zegt men dat ook. Toch zijn vooral studenten met het statuut van zelfstandig student erg gemotiveerd om te werken, omdat zonder werk het studeren zelf wegvalt. Het zijn de best presterende studenten. Het is immers makkelijker een repetitieve job vol te houden als je weet dat het maar voor enkele jaren is.

In het academiejaar '87-'88 meldden 1017 studenten zich op de jobdienst aan. Vorig jaar waren dat er al 1387. Steeds meer studenten willen dus een extraatje bijverdienen. Een duidelijk sociaal profiel van de jobstudenten is volgens Brigitte De Baets nog niet voldoende onderzocht. Dat komt omdat de jobdienst jarenlang op een bezetting van één vrouw heeft gedraaid. Pas onlangs is er een mandaat bijgekomen zodat er nu wat meer ruimte is om beleidsvoorbereidend werk te doen. Vragen zijn er alvast genoeg. Zo is het aantal beursstudenten, of het percentage bijna-beursstudenten dat bijkust, voorlopig nog onbekend. Het enige onderzoek tot hertoe werd verricht door een tesisstudent en dateert van 1993. Uit die studie blijkt dat de jobdienst serieuze inspanningen doet om studenten die een hoge prioriteit krijgen toegewezen, aan een passende job te helpen.

Instantie

De jobdienst staat in nauw verband met de sociale dienst, legt Brigitte De Baets uit. Als de sociale dienst een dossier opstelt van een student, dan krijgt die automatisch prioriteit. Voorwaarde is wel dat de student in kwestie zich na zijn of haar doorverwijzing, apart aanmeldt bij de jobdienst. Prioriteit houdt in dat de jobdienst sommige werkaanbiedingen in eerste instantie aan deze mensen voorlegt. Ook is er een noodlijn met Alma die in laatste instantie altijd nog enkele mensen kan tewerkstellen.

Uiteindelijk krijgt naar schatting slechts

tien procent het statuut 'prioritair'. Wordt het geld dat de Raad voor Studentenvoorzieningen in de jobdienst steekt dan niet erg ondoelmatig gebruikt? Volgens De Baets gaat die logika evenwel niet op omdat je een bedrijf niet zomaar kan motiveren om

jobs te creëren die prioritaire studenten op het lijf zijn geschreven. Je moet met andere woorden voldoende aanbod hebben om passende jobs te kunnen voorleggen.

Tijl Vanbrabant

Geld ruikt lekker

(foto Kristof Brackeleire)

Hoeveel kost een jaar studeren?

De meest recente berekening van de studiekost dateert ondertussen reeds van 1987. Het hoger instituut voor de arbeid (Hiva) berekende toen de studiekosten in enge zin. Dit zijn de directe kosten die voortvloeien uit het feit dat men studeert, zoals inschrijvingsgeld, kursussen, kot, vervoer, enzovoort. De indirecte kosten — dit is het inkomen dat een student derft door niet te gaan werken — betreffen in feite geen uitgaven en werden bijgevolg buiten beschouwing gelaten. Naast directe en indirecte studiekosten zijn er ook *leefkosten*: namelijk voeding, kledij, ontspanning, enzovoort. Om de leefkosten te kennen moeten we al teruggaan naar 1979. Toen begrootte hetzelfde Hiva leefkosten en directe studiekosten op 170.930 frank. Hoeveel dit nu bedraagt is niet bij benadering te zeggen. Sommige kosten, zoals de huur van een kot, zijn immers sterker gestegen dan de stijging van de algemene levensduur.

Op vraag van de sociale dienst van de KU Leuven actualiseerde het Hiva haar cijfers uit 1987. Dit gebeurde door de cijfers uit het academiejaar '86-'87 te indexeren volgens de gangbare index der consumptieprijsen. Nu is het zo dat de studiekost voor kotstudenten in werkelijkheid sneller is gestegen dan de gewone consumptieprijsen omdat de huur van een kot, die ongeveer de helft van de directe studiekosten uitmaakt, de hoogte is ingeschoten. Daarom wordt voor de helft de huurprijsindex gebruikt.

	studiekost 86-87	studiekost 94-95	studiekost 95-96	max. studietoelage
secundair	15.632	18.843	19.274	10.700
kotstudent	82.119	107.453	110.142	96.500
pendelstudent	46.006	55.456	56.725	62.700
agglomeratiestudent	34.084	41.085	42.025	57.200

Op die manier bekomt het Hiva een schatting van de studiekosten in enge zin in 1994-1995 (zie tabel). Reeds in 1987 trok Veto hard van leer tegen het Hiva omdat de uitgebrachte cijfers een grove onderschatting van de werkelijke kosten betekenden. De leefkosten waren er immers opeens niet meer in verrekend. Veto vroeg aan Sociale Raad om aan de hand van de meest recente indexcijfers de enge studiekosten voor 1995-1996 te berekenen. Dat de huidige studietoelagen vooral in het secundair onderwijs en voor kotstudenten ontoereikend zijn is duidelijk, zeker wanneer men beseft dat de vermelde beursbedragen *maximumbedragen* zijn, die slechts door een kleine minderheid worden ontvangen. De gemiddelde studietoelagen liggen veel lager. De oorzaak van deze achterstand ligt bij de opeenvolgende Vlaamse ministers van onderwijs. Gedurende de laatste 17 jaar verhoogden zij de beurs vijf (5) maal. Het Hiva besluit in 1994 dan ook terecht: "de studietoelagen in het secundair onderwijs en aan kotstudenten vergen een gevoelige stijging".

(tv)

CULTUREEL CENTRUM LEUVEN

GELETTERDE MENSEN

Remco Campert en Jan Mulder

Twee schrijvers, twee vrienden, hilarische fantasieën en gevoel voor humor.

In de Nederlandse schouwburgen zorgde deze combinatie voor volle zalen.

Nu ook in Leuven, dit "dartel programma voor fijnproevers", dit "monkelend en glimlachend genieten".

Laat uw boek in de hoek en kom naar de

Schouwburg, woensdag 20 december 1995 om 20.00 u.

YIDDISCH MINIFESTIVAL

Zahava & Psamim / Kalarash

Yiddische volksliedjes, religieuze chassidische gezangen en ghettoliederen. De joodse zangeres Zahava neemt u mee op een tocht door het joodse Oost-Europa en wordt begeleid door de groep Psamim, die in 1994 op het Sfnkspodium stond.

Kalarash brengt klezmermuziek, soms lyrische en ingetogen dan weer spetterend en swingend.

Voor de wereldmuziekfan!

Schouwburg, maandag 18 december 1995 om 20 u.

CULTUREEL
CENTRUM
LEUVEN

Schouwburg: Bondgenotenlaan 21
Reservatie: 016/222.113

(advertentie)

"Ik raad mensen aan in Finland te komen studeren"

Een inschrijvingsgeld, een studietoeloo van 16.800 frank per maand, degelijk openbaar vervoer aan halve prijs, 100% slaagpercentage, een sociale sector om u tegen te zeggen met inbegrip van spotgoedkope maaltijden en medische voorzieningen. Niets is onmogelijk in Finland. Toch zijn de Finse studenten niet tevreden. De studentenorganisatie Hoas uit Helsinki eist dat het studietoeloo wordt opgetrokken tot hetzelfde bedrag als de werkloosheidsvergoeding.

Dat een min of meer volwaardig studietoeloo niet zo utopisch is als sommigen wel denken, wordt bewezen in Finland. De vijf miljoen Finnen slagen erin om de nationale rijkdom zo te verdelen dat studenten behoorlijk financieel onafhankelijk zijn van hun ouders. "Die financiële onafhankelijkheid ervaren wij als vanzelfsprekend", vertelt Piia Lintunen, een Finse studente sociale wetenschappen. Lintunen heeft dit interview goed voorbereid en heeft op een blad de inkomsten en uitgaven van de modale Finse student samengevat. In Finse mark, en in Belgische frank.

Lintunen: «Het studietoeloo van de Finse studenten staat volledig los van het inkomen van de ouders. Iedereen krijgt evenveel. Het maandelijkse basisbedrag, de opintoraha, is 1540 Finse mark, ongeveer 10.600 frank. Daar komt voor kotstudenten nog eens de opintotuki, een huuroelage van 6200 frank bij. Nu is het wel zo dat de huurprijzen in Finland hoger liggen dan in België, zeker in Helsinki. Als je samen of in een gemeenschapshuis woont, heb je bovendien maar recht op 75 procent van de huuroelage.»

Bibliotheek

Veto: Kom je toe met een studietoeloo van 16800 frank per maand?

Lintunen: «Dat hangt er van af. Een klein kot kost al gauw 1100 Finse mark, ongeveer 7500 frank. De huuroelage volstaat dus niet. Er zijn wel residenties die eigendom zijn van de studentenorganisaties en de universiteit, maar daarvoor gelden dikwijls wachttijden van enkele maanden. Naast huur is voedsel de grootste uitgavenpost. De Finse markt is zeer klein zodat het prijsniveau iets hoger ligt dan hier, ongeveer vijf procent. Als je een studentenkaart hebt kan je gelukkig al voor 68 frank terecht in een studentenrestaurant. Die worden door de overheid gesubsidieerd. Gezondheidszorg is net zoals onderwijs zeer goedkoop: voor ongeveer 70 frank raadpleeg je een arts, bij een specialist betaal je al snel 120 frank. Het uitgaansleven daarentegen is duur. Voor een halveliter pint bier ben je bijna 200 frank kwijt, een filmticket kost 300 frank, maar na vijf films krijg je er wel twee gratis. Het studietoeloo is dus voldoende om gewoon te leven, als je wil uitgaan heb je meer nodig. Naast het studietoeloo kan je ook een studietoeloo aanvragen maar die moet je terugbetalen met een hoge rente, zodat leningen niet populair zijn. Ik ken altans niemand die er een heeft aangevraagd. Het is interessanter om nog wat bij te klussen. Je mag tot 13.000 frank per maand verdienen zonder dat je studietoeloo wordt verminderd.»

Veto: Ook vervoer en studiemateriaal betekenen vaak een flinke hap in het studentenbudget...

Lintunen: «De alstanden in Finland zijn vrij groot. Het openbaar vervoer is echter zeer goed georganiseerd en studenten krijgen daar bovenop 50 procent reductie op een treinkaart. Studiemateriaal is al helemaal geen probleem. Kursussen kan je gratis uitleen in een speciale bibliotheek.»

Veto: En het inschrijvingsgeld?

Lintunen: «We betalen bij de inschrijvingen 2400 frank. Dit bedrag gaat naar de studentenorganisatie en omvat lidgeld, registratiekosten en ziekteverzekering.»

legerdienst

Veto: Zo te horen hebben studenten in Finland niet te klagen?

Lintunen: «Toch is de studentenbeweging niet tevreden. De studentenoverkoepeling in Helsinki, Hoas, eist dat studenten dezelfde financiële tegemoetkoming krijgen als werklozen. Je moet weten dat Finland

werkloos, en bij de jongeren ligt dit getal nog hoger.»

Veto: Misschien kan de Finse regering een wachttijd invoeren. De verlenging van de wachttijd is een van de meest gebruikte maatregelen in België om de jeugdwerkloosheid te lijf te gaan.

Lintunen: «We hebben al een wachttijd van 3 maanden, dank u.»

Veto: Verschilt jullie onderwijssysteem van dat van het onze?

Lintunen: «Ten eerste beginnen Finse jongeren vrij laat aan hun studies. De jongens vervullen hun verplichte legerdienst gewoonlijk voor hun hogere studies. Door de nabijheid van grote buur Rusland duurt

maar op afzonderlijke vakken. Zodra je een bepaald vak hebt gevolgd, leg je daar een examen van af. Ben je geslaagd, dan ben je weer wat studiepunten dichterbij je diploma. Als je niet slaagt, leg je enkele weken later opnieuw examens af, tot wanneer je slaagt. Op die manier verlies je nooit een heel jaar voor enkele onvoldoendes. De prestatiedruk en faalgraad vallen weg na het ingangsexamen.»

Veto: Ingangsexamen? Toch niet in alle studierichtingen?

Lintunen: «Jawel, overal. Bovendien ligt het slaagpercentage bij de verschillende ingangsexamens erg laag, ik schat minder dan 20 procent. Het examen zou zo moeten zijn opgesteld dat vooral de motivatie en de intellectuele capaciteiten bepalen wie de studies mag aanvangen. In de praktijk komt het er echter gewoon op neer dat je tijdens een zomerkursus na het secundair onderwijs zo hard mogelijk bokt voor je ingangsexamen. Omdat er nogal een kloof is tussen het secundair en het hoger onderwijs, is het volgen van een voorbereidingskursus aangeraden. De repetitorenorganisatie die zulke cursussen organiseren zijn wel duur, vijf- tot zesduizend Finse mark (40.000 frank).»

Veto: Erg democratisch kan je dit niet noemen. Bovendien is het niet zo moeilijk voor de Finse overheid om studenten en onderwijs in het algemeen ruim te betoelagen als de instroom van studenten vooraf wordt beperkt.

Lintunen: «Dit is nu eenmaal het systeem. Voor diegenen die erin zitten, is het op zekere manier de hemel op aarde. En als je erin geraakt kunnen ze je er niet meer uitgooien. Er vallen dus zeer weinig studenten af tijdens hun studies. Ik ken iemand die absoluut rechten wou studeren en die drie jaar heeft gestudeerd voor het ingangsexamen. Ikzelf ben in het systeem, dus ben ik wel tevreden. Als je slim genoeg bent, is ons systeem beter omdat het niet stresserend is. Het enige minpunt vind ik persoonlijk dat je niet van studierichting kan veranderen zonder opnieuw een ingangsexamen af te leggen. Je moet dus in feite een definitieve keuze maken als je 19 of 20 bent. Maar hoe kan je zeker zijn als je 20 bent?»

Wanbeheer

Veto: Wat gebeurt er met jongeren die niet slagen in het ingangsexamen?

Lintunen: «Er bestaat een parallel systeem van hogescholen die makkelijker toegankelijk zijn. Deze hogeschoolstudenten krijgen trouwens maar 80 procent van het studietoeloo.»

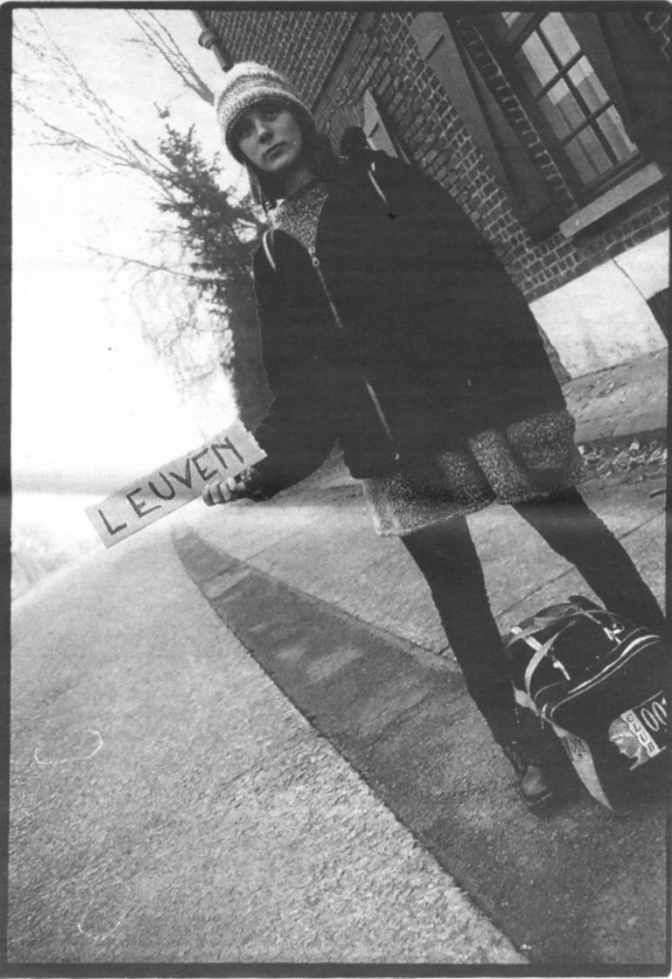
Veto: Studietoeloo, sociale zekerheid, gezondheidszorg... ik kan mij voorstellen dat de nationale staatschuld in Finland de pan uit swingt!

Lintunen: «De staatschuld bedraagt ongeveer 80 procent van het nationaal inkomen, schat ik. Wel is het zo dat dit vooral buitenlandse schuld is. Maar om te zeggen dat die schuld te wijten is aan onze sociale politiek? Dat weet ik niet. Ik denk dat de schuld eerder te wijten is aan wanbeheer van de regering die kortlopende leningen heeft aangegaan met hoge rentevoeten. Dit heeft een sneeuwbal effect gekreëerd.»

Veto: Klinkt bekend in de oren! Als de Finse regering het Belgisch model overneemt, volgen er binnenkort besparingen.

Lintunen: «Hoe raad je het? Vorige maand heeft de regering aangekondigd dat zij het studietoeloo wil verminderen met 30 mark per maand (200 frank ofte een pint per maand). Eigenlijk zijn de besparingen al begonnen in 1992, maar dan vooral binnen de universiteiten. Vandaar dat die nu vragen om een inschrijvingsgeld te mogen invoeren.»

Tijl Vanbrabant

"Hereskõrebõrgõre"

(foto Kristof Braekeleire)

een uitgebreid socialezekerheidsnetwerk kent. Iedere Fin heeft het recht op een woonplaats en kan dit recht ook oplossen bij de overheid. Die laatste moet dan een woonst huren en de huur betalen indien de aanvrager dit zelf niet kan. Ook voedsel en elektriciteit zijn elementaire rechten. Verder kan een mens zich anno 1995 niet meer als mens ontwikkelen zonder televisie en kranten, dus betaalt de overheid daar ook voor. Daar staat tegenover dat de inkomensbelasting in Finland erg hoog is. De belastingen stijgen progressief dus als je een behoorlijk inkomen hebt, hou je misschien maar 30 procent netto over van je inkomen. Mijn vader zegt altijd dat hij graag belasting betaalt voor het onderwijs en de gezondheidszorg. Voor de werklozen betaalt hij echter al veel minder graag. Werkloosheid is een groot probleem in Finland, ongeveer 20 procent van de actieve bevolking is

de legerdienst nog steeds 11 maanden. De meerderheid van de studenten vangen hun studies maar aan als ze 19 of 20 zijn. Er zijn negen universitaire instellingen en vier polytechnische scholen in Finland, de kampussen liggen dikwijls wat uit elkaar.»

Minpunt

Lintunen: «Je diploma, een masters degree, behaal je na 160 weken studeren a rato van 40 uren studie per week. Zo'n week studie komt overeen met een aantal studiepunten. Als je voldoende cursussen, met de bijbehorende studiepunten, hebt gevolgd, krijg je je diploma. Het studietoeloo is echter beperkt in de tijd. Op zeven jaar tijd kan je maximum 55 maanden studietoeloo krijgen. Meestal volstaan echter vijf jaar om je diploma te halen. Je wordt immers niet beoordeeld op een heel studiejaar

(advertentie)

Een ziekehuis en haar geesten

De televisieserie die op groot scherm wordt vertoond, er is niets nieuws onder de zon. De laatste jaren krijgen enkele series meer en meer de allure van pure cinema. Maratonvoorstellingen van de volledige 'Singing Detective' of 'Twin Peaks' gaan er in als zoete koek. Het Stuc probeert volgende week haar publiek vijf uur lang te boeien met 'The Kingdom', oorspronkelijk gemaakt voor de Deense televisie maar met een internationale bioscoopcarrière achter de rug.

Film en televisie hebben altijd al een haat-liefdeverhouding gehad. In de jaren vijftig, bij de opkomst van het medium televisie, zag de toekomst er bijzonder somber uit voor het relatief jonge filmmedium. Het tv-toestel betekende dat iedere woonkamer omgebouwd werd tot een persoonlijke bioscoopzaal. Televisie luidde een nieuw tijdperk in, zo klonk het enkele decennia geleden, en voor film zou er in dat era geen plaats meer zijn. Desondanks blijft de cinema bezoekers trekken, zelfs nadat de video (een nog grotere bedreiging voor de cinema) haar intrede deed. En waar filmregisseurs en -senaristen in de eerste jaren hun neus ophaalden voor het oppervlakkige 'kleine broertje' van hun vak, is er de laatste tijd heel wat veranderd.

Montage

Niet dat alles begon met 'Twin Peaks' van regisseur David Lynch, maar toch heeft deze serie, ook al omwille van haar populaire cult-karakter, baanbrekend werk geleverd.

Lynch kreeg navolging van onder andere Oliver Stone (zijn 'Wild Palms' is dezer dagen op TV2 te zien) en Barry Levinson ('Homocide'). In Denemarken probeerde het enfant terrible op leeftijd Lars von Trier eenzelfde bocht in zijn loopbaan uit. Von Trier schreef, beïnvloed door 'Twin Peaks', samen met Nils Vørsel het scenario voor de serie 'Riget' (in internationale middens aangekondigd als 'The Kingdom'). De analogie met de cult-serie van Lynch is tot op zekere hoogte gerechtvaardigd en voor de hand liggend. Net zoals zijn Amerikaanse collega de detektive- of politiserie als uitgangspunt neemt, vertrekt ook von Trier van een typische omgeving voor een tv-serie: het ziekehuis. In zijn Deense 'Medisch Centrum West' laat von Trier tevens op Lynchiaanse wijze allerlei okulte gebeurtenissen plaatsvinden. Er komen geesten aan te pas, paranormaal begaafde mensen, hypnotiseurs en ondanks alle ogenschijnlijk normale iteet ieder personage wel een duistere kant te hebben. Toch kan 'The Kingdom' moeilijk worden omschreven als een Deens of Europees doorslag van 'Twin Peaks'. Daarvoor zijn

de verschillen dan weer iets te opvallend. Het belangrijkste verschil is misschien wel het feit dat alles zich afspeelt binnen het ziekehuis 'The Kingdom'. Geen ruim aanbod van verschillende lokaties zoals in het Amerikaanse stadje van David Lynch.

ruimte. De vreemde kamerastandpunten, de grove korrel en de recht-toe-recht-aanbelichting zorgen samen met de springerige en discontinue montage voor een zekere realiteitsfeer. Reality-tv, zoals de laatste maanden veelvuldig te zien is op diverse

Maar ook de kameravoering en de montage zijn op een heel andere leest geschooid dan bij Lynch. Waar deze laatste nog redelijk traditioneel te werk gaat, met mooi gekadredeerde shots, laat von Trier enorm veel ruimte voor experiment. De ochtendlijke vergaderingen van het ziekehuispersoneel zijn misschien wel de beste voorbeelden van von Trier's aanpak. Terwijl iedereen rond de tafel zit, laat de regisseur de kamera als het ware rondzweven in de

zenders, is een van de inspiratiebronnen van von Trier, zoals ook mag blijken uit de scène waar de kijker een hersenoperatie bijwoont.

Geest

Wanneer een deel van het verhaal wordt vrijgegeven (door de vele verhaal-

lijnen is een volledig overzicht op de gebeurtenissen onmogelijk), wordt het karakter van 'The Kingdom' duidelijk. 'Medisch Centrum West' ontmoet 'Twin Peaks' in het bijna vijf uur durende epos van Lars von Trier. Er is de hersenchirurg Dr. Helmer die overloopt van arrogantie en zelfgenoegzaamheid en die geen kans laat liggen om zijn collega's op hun domheid en hun fouten te wijzen. Zijn lijdensweg wordt nog eens verzaard door het feit dat hij als Zweed tussen die achterlijke Denen moet werken. Regelmatig vlucht hij dan ook naar het dak van het ziekehuis waar hij zijn zelfmedelijden en bittere afkeer voor Denemarken de vrije loop kan laten gaan. Een ander belangrijk personage is mevrouw Drusse, een oud dameetje dat haar zoon op de voet wil blijven volgen. Omdat die arme ziel in het ziekehuis werkt, laat ze zich keer op keer opnemen door een of andere ziekte voor te wenden. Wanneer ze, door een tussenkomst van Dr. Helmer, voor de vijftiengtigste keer uit het ziekehuis ontslagen wordt, heeft ze in de lift een kortstondig contact met een geest die in het ziekehuis rondwaalt. Er zit dan niets anders op dan zich weer onwel te melden, want zij is de enige die de geest kan opsporen en eeuwige rust kan bezorgen. Dit keer bereidt ze haar zaakjes iets beter voor want ze wordt voor observatie opgenomen. Langzamerhand komt ze, met veel hulp van haar zoon die urenlang met haar in de gangen rondrijdt, op het spoor van haar geest. Het gaat hier om Mary, een meisje dat in het begin van deze eeuw door toedoen van haar vader, een arts in datzelfde hospitaal, stierf.

Moeras

Lars von Trier levert met 'The Kingdom' echter niet enkel een intrigerend verhaaltje af. Binnen het kader rekent hij ook af met een aantal moderne fenomenen die hem de keel uithangen, zonder dat dit ekspliciet de loop van het verhaal afremt. Het ziekehuis, plaats waar de wetenschappelijke rationaliteit in praktijk wordt gebracht, is bijvoorbeeld gebouwd op een moerasgebied. En in dat ziekehuis probeert de directeur via een New Age-achtige campagne de kloof tussen patiënt en medisch personeel te dichten. Maar desondanks dolen er sporen rond in dat bastion van wetenschappelijkheid en palmt het moeras soms haar terrein weer in. Zoals de mens zich lijkt te verschuilen achter het rookgordijn van zijn redelijkheid, maar er vaak niet in slaagt om erupties van irrationaliteit te voorkomen. En misschien klinkt in de weeklachten van Dr. Helmer ook wel iets van von Triers eigen ambivalente houding tegenover zijn moederland. Welk land roept iemand die "Koekoek, koekoek, faldera" op papier zette, uit tot grootste dichter van de natie?

Erk Ziarczyk

The Kingdom van Lars von Trier wordt in de Stuc-zaal vertoont op maandag 18 en dinsdag 19 december om 20.00 u. De film duurt ongeveer 5 uur. Een plaspaauze is voorzien.

Wina's eerste Nacht van de Straatmuziek

Op woensdag 13 december organiseert het 'Soso-team' van Wina haar eerste Nacht van de Straatmuziek. Centraal hierbij zullen de 'straatmuzikanten' staan, bekende en minder bekende studentengroepen in akoestische bezetting, die de muzikale omkadering zullen vormen van een kerstgebeuren voor het Goede Doel. Konkreet zal het grasveld voor Alma 3 omgetoverd worden tot een heuse 'wereldwinkelstraat' waar verscheidene liefdadigheidsorganisaties kunnen uitpakken met stand of kraam. Vanaf 18.00 u tot een stuk in de nacht zullen op twee lokaties van de markt een groepje muzikanten gedurende anderhalf uur de gitaarkoffer openleggen en spelen. De organisatoren beloven een zeer gevarieerd muziek aanbod, gaande van rock, folk en blues over Berber, akoestische new-wave en fusion tot a capella en zelfs Schotse traditionals.

Rond 19.00 u zou burgemeester Tobback acte de présence komen geven. Tijdens het festival zullen warme dranken en hapjes (pita, mwambe, oliebolletjes, jenever, glühwein) verkrijgbaar zijn. Tevens kan de bezoeker zich verheugen op een kampvuur met metalen vaten errond waaraan men zich kan verwarmen. Voor de meer cult-minded muziek-liefhebber zal in de Cité-bar gelijktijdig een U2-kafé plaatshebben. De opbrengst van het hele gebeuren zal integraal gaan naar Powerello, een organisatie die zich inzet voor daklozen en jaarlijks ook voor hen een Kerstmis probeert te organiseren. Laat de sneeuw maar komen...net als u.

(tm)

Free & Scores specialists

MUSICMANIA

WARRIOR

H. Hooverplein 15
Leuven [tel. 016 / 20 49 08]
 [fax 016 / 20 52 37]

Een weinig nostalgie

Onder de goed gekozen titel 'Groei' draait 't Stuc dinsdag vier kortfilms van inventieve filmmakers. Kinderen worden volwassen, met alle problemen van dien. Ze hebben dus eenzelfde thema als uitgangspunt, maar gebruiken de schier eindeloze mogelijkheden van het filmmedium op een andere manier. Deze films doen ons nog eens terugblikken op onze jeugd en tot de konstatie komen dat niet alles even rozegeur en maneschijn was. Schaamteloos dromen was toen nog vaak onze enige dagtaak.

Het programma opent met 'Alpsee' van Matthias Müller. In een decor uit de vroege jaren zestig plaatst Müller een opgroeiende jongen. Hij kijkt naar zijn moeder terwijl ze het huishouden doet. Zijn dagdromen mengen zich echter met de realiteit, wat surrealistische tafereel oplevert. Zo giet de moeder melk uit in zijn glas, eindeloos veel, tot het hele huis overstromt. Het zou een metafoor zijn voor de eindeloze stroom informatie die een moeder haar opgroeiende kind meegeeft, veel meer dan een kind kan verwerken.

Zondvloed

Een vader heeft het kind blijbaar niet meer. 'Alpsee' is een intimistisch werkstuk dat veel van zijn waarde mede dankt aan suggestieve kleurwerking. Ook de klankband werd suggestief ingekleurd door Julian Schaefer.

'The Smell of Burning Ants' van Jay

Rosenblatt is heel wat minder zachtvaardig. De film wordt bekomentarieerd door een man die het opgroeien van een jongen tot man genadeloos observeert. Als een jongen huult noemt men hem een baby, terwijl iedereen zegt dat hij een man moet worden. Dus wordt de jongen man, agressief en sadistisch, niet alleen tegenover dieren, maar ook tegenover mensen. Uit gevonden beeldfragmenten bouwt Rosenblatt een realistisch drama op. De inventiviteit schuilt vooral in de montage van de beelden. Geen losse found footage-chaos, maar een gestructureerd relaas, dat daardoor aan kracht wint.

De openingsbeelden tonen een stuk uit een natuurdocumentaire waarin een schorpioen, die omsingeld is door vuur, zichzelf vergiftigt. Zo ook vergiftigt de jongen zichzelf in de agressie en competitie, als hij zich omsingeld voelt door een niet-begrijpende wereld. Tussendoor zien we beelden van een man die zijn vrouw bij het vrijen hard aanpakt. Het zouden de ouders van de jongen kunnen zijn, of de jongen zelf op latere leeftijd.

Sitcom

De derde kortfilm in de reeks komt van de Amerikaan Todd Haynes, vooral bekend van het meesterwerk 'Poison'. Waarschijnlijk zal 't Stuc 'Poison' in maart hernemen, maar in afwachting deze 'Dottie Gets Spanked', die uit 1993 dateert. De film is de enige van de vier waarin de jongen ook een naam krijgt: Steven. Elke dag kijkt hij naar zijn favoriete televisieshow 'Dottie', en tekent dan portretten van deze vrouw. Meisjes op de bus naar school praten ook steeds over Dottie, maar als hij mee wil praten

noemen ze hem een 'feminino'. Steven zelf is erg verward door zijn eerste seksuele belevenissen. Dan wint hij een wedstrijd en mag Dottie ontmoeten tijdens een opname van de show. Hoewel nu blijkt dat ze een echte professionele TV-vrouw is, laat Steven's obsessie hem nog steeds niet los. In de show die Steven live meemaakt, krijgt Dottie een pak op haar broek.

Nachtmerrie

's Nachts droomt hij van Dottie. Hij is koning en domineert haar. In een tweede droomscène krijgt hij op de billen van de sterkste man van het koninkrijk.

Vooraf deze droomscènes zijn mooie staaltjes van Haynes' kunnen. Het is trouwens een raadsel hoe Todd Haynes een acteur vond die zijn jeugdige rol zo briljant weet te vertolken.

Als uitsmijter is er tenslotte de videoclip van 'Come's 'German Song', die gedraaid werd door Sadies Benning. De gitaarrockgroep Come bracht enkele jaren geleden haar prachtige eerste single 'Eleven:Eleven' uit, maar werd later pas bekend, onder meer met dit nummer.

Dimitri De Maesschalck

'Groei' in 't Stuc op dinsdag 12 december om 20 u00 en om 22 u30.

Zweven in 't Stuc

Zonder boodschap

Ken blitzkrieg, dat is nog de beste term om de techno-ekspannie van de laatste jaren in een woord samen te vatten. Doorwinterde gitaarfreaks kopen nu remixen van hun favoriete groepjes en anderen banen zich trippend door het leven. Tussen het techno-koren schuilt bijzonder veel kaf, dus proeven is de boodschap. Die kans geeft 't Stuc in elk geval eind deze week, wanneer het Duitse Oval, het Antwerpse eenmansproject Starfish Pool en het Fins groepje Panasonic er hun klanktapijten zullen weven.

Ambient is niet het makkelijkste genre om te evalueren. Er zijn geen akkoordjes, er is zelden een tekst. Meestal gaat het ook nergens over, of zoals het hoesje van een cd van Starfish Pool zelf duidt: 'Er is geen boodschap, je moet gewoon kijken en luisteren.' Dat techno, en dan vooral ambient, een nieuwe vorm van escapisme is kan niet ontkend worden. Eigenlijk zou ambient wel eens het sprookjesboek voor moderne jongeren kunnen zijn. Het Berlijnse Oval schept in elk geval feerieke klankstructuren waarin het leuk dwalen is. Dat kan op cd maar binnenkort ook letterlijk, want de mensen van Oval gaan op verzoek van 't Stuc hun klankinstallatie Wohnton twee dagen in Leuven optrekken. Waar velen blijbaar karrenvrachten drugs nodig hebben om in ambientnummers te verdwijnen is een beetje fantasie hier ook wel voldoende. De cd Oval94Diskont is in elk geval een fascinerende reis door een sprookjesbos van lieflijke en minder lieflijke klanken. De cd is samengesteld uit manipulaties van be-

schadigde cd's, wat meteen die rare tikjes verklaart, die allengs opduiken. Een 'chill-out room' noemen ze dat trouwens in het technojargon.

Sterren

Koen Lybaert, een Antwerps artiest, houdt zich bezig met twee projecten. Enerzijds het meer gitaargeichte Starfish Enterprises, anderzijds Starfish Pool. Starfish Enterprises brengt een soort gitaar-ambient doorspekt met samples, en is bovendien nogal toegankelijk. Starfish Pool werkt zoals de naam al suggereert met een donker amalgaam van elektronische klanken. Maar waar Koen Lybaert op de cd 'Chill out 'n Confused', van begin 1994, nog zeer minimaal tewerk ging, is het laatste werkstuk 'Amplified Tones' gelukkig al iets rijker aan geluid. Antwerpen is trouwens ook de vestigingsplaats voor de Hybrids, een ander minimaal geluidsensemble. Beiden schijnen gefascineerd door de klankenrijkdom van de Antwerpse Zoo. De Hybrids maakten een compositie voor het dollinarium, en het eerste nummer van 'Chill out' lijkt wel ontsnapt uit die dierenruimte, waarna de cd zich rechtstreeks naar Mars katapulteert. Starfish Enterprises maakt tegenwoordig donkere muziek, een sfeer die vooral opgroepen wordt door dreigende reflessen op de achtergrond. Het meest recente product is een minicedee waarop de mensen van het Hollandse 'Psychick Warriors ov. Gaia' enkele nummers van Starfish Pool onder de mixer legden. De cd's van Starfish Pool zijn eigenlijk nog meer komisch dan spannend. Ongewild waarschijnlijk; het zijn de serieus van titels als 'Radiate', 'Transgression' en het gebrek aan humor die het geheel uit-

eindelijk nogal hilarisch maken. Soms vraagt een mens zich af of technomuzikanten de wereld zien door gerasterde computerogies. En of ze geloven in marsmannettes.

Lappen

Wie nog nooit een Fin in levende lijve gezien heeft, grijpt zijn kans een dag na Starfish Pool. Dan komen er maar liefst drie die, samen Panasonic vormen. Ze bewijzen meteen dat Finland niet alleen de meest ekstreme metalgroepen, maar blijbaar ook de meest ekstreme technokollektieven bezit. Hun eerste cd heet 'Vakio', wat zoveel betekent als 'konstant'. Panasonic bracht eerder al een 12 inch uit, die vooral in Engeland hoge ogen gooide in de technocharts. Vooral na een recente tour met Autechre, de meest briljante eksponent van het genre, kan de groep al op enige populariteit bogen. Panasonic maakt afwijkende, zeer minimalistische, ambachtelijke techno. Dat ambachtelijke slaat dan vooral op de analoge instrumenten die ze gebruiken. In plaats van een beat uit een drumcomputer te halen, werden ze hier gemaakt door een specifieke tik, die je ook krijgt als je een kabel uit een versterker trekt die nog aan-

staat. Door die dan te herhalen krijgen ze een ritmisch, repetitief, abstrakt geluid. Panasonic bewerkt nummers vanuit frequenties. Emotioneel kan je de muziek van Panasonic moeilijk noemen, eerder ijsselijk sober en kil. Maar het klinkt wel minder elektronisch gestuurd. Liefhebbers van Lapse folk blijven dus best thuis. Potentiële toehoorders kunnen zich overigens ook maar beter voorbereiden op eventuele blaasproblemen, akute hoofdpijn of maagkrampen. Het is maar te hopen dat het artsensyndicaat haar handen afhoudt van dit cd'tje. Hoewel het probleem van de numerus clausus in een klap tot het verleden zou behoren.

Dimitri De Maesschalck

De klankinstallatie van Oval is te bekijken op de eerste verdieping van 't Stuc op donderdag 14 en vrijdag 15 december van 19 u tot 24 u. Starfish Pool treedt op in 't Stuc op donderdag 14 december, om 20 u.30. Panasonic op vrijdag 15 december in 't Stuc om 20 u.30. Na het optreden van Starfish Pool spelen DJ Dimi 3 van Lowlands, en DJ pH van Gonzo, in de Stucbar. Na Panasonic cd DJ Tommi Grönlund van Sähkö, het label van Panasonic, de draaitafels beroeren. DJ Dimi 3 en DJ pH zullen ook kampen om de meest idiote naam.

Vader Abraham's favoriete smurf

Duurt het nog lang, grote smurf?

(foto Dirk Bernard)

Hij zijn nog vaste waarden in het leven: de Paus weet nog steeds niet hoe hij een kondoom moet aandoen, Willy Claes ligt nog steeds met zijn klikken en klakken op de stoep voor het Navo-hoofdkwartier en jawel — weliswaar iets minder groot wereldnieuws — Ekonomika vierde verleden week haar zoveelste smartlappenfestival. Dit jaar moesten Sam Gooris, Madam de Coeur-Brisé, Eddy Wally en Vader Abraham zich voor de op bloed en sensatie beluste spreekwoordelijke leeuwen werpen.

Het nieuwe decor — het smartlappenrisikis van de schaatsbaan te Haasrode naar de Brabanthallen verhuisd — kon niet beletten dat het geheel iets had van een tot het gaatje toe grijsgedraaide tien-om-te-zien-plaat. Blijkbaar slaat de formule nog steeds aan, want het relatief talrijke studentenpubliek weerstond de bijtende winterkoude.

Sleutelbos

Madam de Coeur-Brisé mocht de avond openen en werd meteen onthaald op een regen van scheldwoorden, boegeroep

en obscene niet nader te noemen gebaren. De enkeling die het evenwel waagde de Vlaamse artiest(e?) op een gastvrije Belgische pint te trakteren, werd door Ekonomika's security in ware CIA-stijl opgepakt en buiten op de stoep gegooid. De Coeur-Brisé zou zich voor de rest van de avond beperken tot het subtielere presentatiewerk, wat — gezien haar muzikale kwaliteiten — de etisch meest verantwoorde keuze was.

Vervolgens was het de beurt aan Sam Gooris. Deze onschuldige naieveling waande zich nog even in de opnamestudio van Tien om te zien, maar een goed samenhangend publiek dat hem voor zeepsmeel uitschold en met de inmiddels klassiek geworden sleutelbos begon te rammelen, bracht de jongen terug tot de harde realiteit. Met enkele schlagers zoals 'Oh Marijke', 'Je bent nu 17 geworden' en 'Laat het gras maar groeien' (dit laatste werd overigens nog door zijn grote fan Eddy Grant gekoverd in het kader van een anti-apartheidslied) probeerde hij het nog, maar een kollektief opgestoken middenvinger wees hem waar hij zijn hits kon steken. In een reactie achteraf verklaarde hij dat hij het geheel "tof, echt tof, echt waar tof" vond. Een gezamenlijk geskandeerd "Sammy go home"

moest hem uiteindelijk toch het onderspit doen delven. Voor hij van het podium ging, slaagde hij er op een of andere manier nog in zowat de hele wereldbevolking te bedanken, zijn fanclub inclusief. Het moet evenwel worden gezegd: het was bewonderenswaardig hoe Sam zijn optreden toch waardig trachtte af te werken en zich vervolgens door het gejuub heenloog.

Pizzatent

Een surprise-act moest terug enige afkoeling brengen. Neen, dit jaar niet de reeds vereeuwigde Jo Swingo, die de rest van zijn dagen zal slijten als Ekonomika's beroemde surprise-act in bange dagen, maar een op leeftijd zijnde pizzatent-uitbater met Italiaans bloed in de aderen. Mario, want zo heet de man, waande zich een opera-ster in de schouwburg van Rome en gaf enkele Italiaanse klassiekers ten

beste. Het resultaat mocht er best wel wezen, want zijn optreden kreeg iets van de top-act op de Night of the Proms, waarbij Bocelli bleek zou uitslaan. Vooral 'Funiculi Funicula' kon op algemene sympathie en medewerking rekenen.

Ondertussen was Vader Abraham, die overigens vroeger pornofilms produceerde, zich reeds aan het opwarmen, want na Mario's optreden zou het aan hem zijn. In tegenstelling tot twee jaar geleden — toen hij ook reeds te gast was op het smartlappenfestival en als een zeer bedeesd mannetje het podium opschuifde, bevreesd voor wat hem te wachten zou staan — was de baardmens nu veel meer zelfverzekerd. Hierdoor was zijn optreden juist net iets minder goed dan de vorige keer, toen hij zich nog moest waarmaken tegenover de smartlappenfestivaalganger. Dit is echter het enige punt van kritiek, want de beboelode man was de eerste en enige artiest die werkelijk sukses konde. Met meezingers als 'Het smurfenlied' - Vader Abraham had 7 zonen' en 'Het kleine kafee aan de haven', zette de aandoenlijk uitzijende man de hele zaal in beweging. In een kritisch diepte-interview achteraf door Ekonomika's (zwakke) Spiessens, antwoordde Vader Abraham op de vraag "Wie is uw favoriete smurf?", dat hij een boontje koesterde voor brilsurf. Dergelijke onthullingen stemmen een mens tot filosofische zelfreflectie.

Vliegmachien

Afsluiter van het smartlappengedeelte van de avond was — jawel, he's back in the house — Eddy 'Double You' Wally. De man werd meteen getrakteerd op een koude douche ahoe-geroep en indianenkreten die zijn hele optreden zouden aanhouden. De lirik 'Ik spring uit een vliegmachien' kon enig goedkeurend gemompel uit het publiek losweken, al sloeg dit dan vooral op de inhoud en niet op de muzikale vormgeving. Uiteindelijk droop de handtassenverkopper dan toch af, wat een 'opgelucht' applaus veroorzaakte.

De avond zou tot in de vroege uren doorgaan met een TD. Nog enigszins verdoosd door de onvermijdelijk nefaste invloed van Vlaamse schlagers op de hersensellen, was het toch een geslaagde avond. Enige vernieuwingen zouden deze jaarlijkse klassieker echter zeker niet missaaten. Het geheel wordt nogal voorspelbaar en het feit dat dikwijls dezelfde artiesten blijven terugkomen doet hier nog een schepje bovenop. Toch mag het smartlappenfestival voorsnog een aangename avond 'verstand op nul en blik op oneindig' genoemd worden.

Davy Jordens

Politika behoudt deftige dagen

In vele kringen raken stilaan de plannen voor de feestweek bekend. De meest ideale periode daarvoor blijken immers de weken voor de kerstvakantie te zijn. Zo organiseert de vijftigjarige Psychologische Kring dit jaar twee feestweken na elkaar, maar ook Ekonomika en Politika feesten er op los. 'Zal wel aan de feestdagen die in het verschieft liggen te wijten zijn zeker?

Het is een jaarlijks terugkerende traditie dat de studenten sociale wetenschappen het Leuvense straatbeeld opfleuren door zich zo deftig en stijlvol mogelijk uit te dossen. Deze traditie stamt nog uit de tijd toen het 'schorremorrie' van pol & soc zich hulde in Palestijnsjaals en geitenwollen sokken. Eén maal per jaar, de week voor de kerstvakantie, parodieerden ze in Politika zichzelf en halen ze hun deftige kleren boven. De laatste jaren kwamen de Deftige Dagen echter onder druk te staan en ook dit jaar stond de idee ter discussie.

Binnen de kring werd voorgesteld om het Deftige-Dagen-tema af te voeren en te verwisselen voor een nieuw tema. De argumentatie hiervoor was dat de achterliggende idee voorbijgestreefd was. Sommige Politika-leden vonden dat de hardnekkige stereotypen algedaan hadden: pol & sokkers zijn al lang niet meer de slordig geklede adepten met lang haar die ze vroeger waren. Het is volgens hen niet meer mogelijk een onderscheid te maken tussen iemand die rechten, economie of pol & soc studeert als men alleen op het uiterlijk afgaat. Bij dit argument kwam dan nog eens het gerucht dat ook Ekonomika dit jaar haar feestweek zou houden onder het thema 'yuppie-dagen', wat toch wel gevaarlijk dicht in de buurt kwam.

Daarom werden enkele nieuwe voorstellen geopperd: hippieweek, jarenzestigweek, slordige week. Allemaal ideeën die al snel werden afgevoerd wegens gebrek aan mogelijkheden. Uiteindelijk besloot men een Deftige Dagen-werkgroep op te richten die de vastgeroeste Deftige Dagen in een nieuw kleedje moest steken. Of activiteiten als message-party's, een schminksalon voor de dames, een sivilisatiekursus voor de heren, een travestie-avond, een profrentap, een pol & poc-show met avant-première van het Politika-koor en een multiveelparty voor de nodig interesse zal kunnen zorgen, valt nog af te wachten. Als ze bij Politika nu maar niet vergeten hun deftige kleren mee te brengen van thuis.

(wvm)

Jean-Luc Dehaene:

De overheid over de informatiesnelweg

Woensdag 13 december, 20u
Grote Aula, (MTC 00.10)
Inkom gratis
Organisatie ULYSSIS

Kringraad verkliest

Kringraad, de onderwijsraad van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko), zoekt nog steeds een vertegenwoordiger voor de Vereniging van Vlaamse Studenten en twee vertegenwoordigers voor de sectie aggregatie van het Akademisch Vormingsinstituut voor Leraren (één uit biomedische en één uit exacte wetenschappen). Kandidaten dienen hun kandidatuur binnen te leveren op het kantoor van Kringraad voor woensdag 13 december 1995 om 18.00 u. Inlichtingen zijn te bekomen op het kantoor van Kringraad, 's Meiersstraat 5, tel. 016/22.31.09 of 016/32.37.89 tussen

14.00 u en 18.00 u. De gemeenschappelijke algemene vergadering van Kringraad en Sociale Raad zoekt ook nog een kandidaat om te zetelen in de CWI's-kommissie. Inlichtingen kan je krijgen op hetzelfde adres.

Gender Engagement

Onlangs werd binnen Sociale Raad de werkgroep man/vrouw/universiteit/samenleving opgericht. Sora zoekt nog vers bloed (vrouwelijk en mannelijk) om samen rond deze thema's na te denken en actie te ondernemen. Alle geïnteresseerden zijn welkom op de volgende werkgroepvergadering, donderdag 14 december om 21.00 u. in de 's Meiersstraat 5.

kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
Tel 016/22 44 38
Fax 016/22 01 03

Jaargang 22
Nummer 13
11 december 1995

Ver. uitg.: Anemie Deckx
Hoofredaktie: Bart Eeckhout
Redaktiesekretaris: Anemie Deckx

Redaktie: Kristof Braekeleire, Henk Dheedene, Joris Janssens, Martijn Graumans

Doka: Dirk Bernard, Kristof Braekeleire, Ilke Christiaens, Peter Dhondt, Filip Gysemans

Medewerkers: Dietmar Bosmans, Filip De Keukeleere, Dimitri De Maesschalk, Davy Jordens, Jan-Frans Lemmens, Gert Meesters, Tom Michiels, Gil Renders, Tijl Vanbrabant, Wim Van der Meersch, Wanne Van Hemelryck, Erik Ziarczyk
Layout en vormgeving: Kristof Braekeleire, Ilke Christiaens, Anemie Deckx, Henk Dheedene, Bart Eeckhout, Martijn Graumans, Leen Hammenecker, Joris Janssens, Tom Michiels, Gil Renders, Tijl Vanbrabant
Dtp: Filip De Keukeleere, Ludovik Segaert, Hans Vandenabeele

Spelling: Martijn Graumans, Joris Janssens, Gert Meesters
Tekeningen: Virus

Eindredaktie: Anemie Deckx, Gil Renders

e-mail: veto@hagar.arts.kuleuven.ac.be

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij: Artoos (Kampenhout)
Oplage: 9000 exemplaren
ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250fr; niet-studenten: 350fr; buitenland: 600fr; steun vanaf 1000fr; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redaktievergadering
iedere vrijdag namiddag om 15.00 u

(advertentie)

TEKSTVERWERKING
VERTALING
A4-KLEUREN-SCANNING
MET TEKSTHERKENNING
LASER- OF KLEUREN-PRINTER
Tel. 016 / 26 . 06 . 58

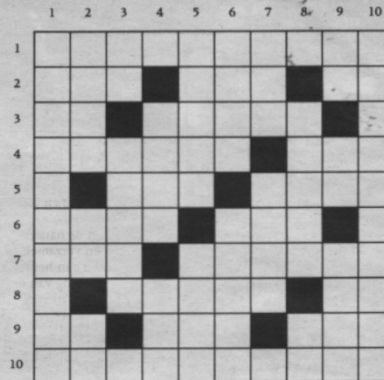
Het "groene" copy-center van Leuven. Gerecycleerd en 100% chloorvrij papier. Thesissen - Cursussen - Folders. Formaat A5 tot A2. ALLE Inbindingen, Plastificeren tot A3. Snel - verzorgd - volledig afgewerkt.

Tiensestraat 118
3000 Leuven
tel.: 016 - 23.70.30
fax: 016 - 23.34.31

advertentie

kruiswoord

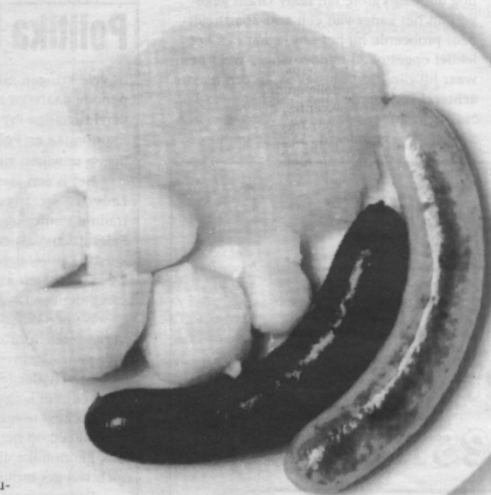
Horizontaal — 1 Niet aan dwaling onderhevig 2 Bijbelse vrouw — Bijbelse man — Muzikant 3 Pers. vnw. — Franse stad 4 Deel van een rittenwedstrijd — Voorzetsel 5 Opening — Touw op een zelschip 6 Open plaats in een bos — Deel van een kerstboom 7 Bonte vogel — Lekkernij 8 Vette, dierlijke olie — Pers. vnw. 9 Getijde — Blijk van genegenheid — Oppervlaktemaat 10 Bepaalde arbeider.

Vertikaal — 1 Bepaalde werkmans 2 Luizenai — Slede — Klein diertje 3 Zangnoot — Zeer hard kwartsgesteente 4 Boom — Knaagdier 5 Ongerijmd — Scheldnaam voor een rooms-katoliek 6 Mansnaam — Volhardende 7 Meisjesnaam — Betrekking 8 Knorrig, onaangenaam — Hoewel 9 Spil — Balk — Groen land 10 Voedingsmiddel.

Door Filip De Keukeleere

10% Korting op elke CD.

Daar kan je als student al wat voor krijgen.

Op vertoon van je studentenkaart krijg je bij Superclub Leuven immers een korting van 10% (tien) op al jouw favoriete CD's (niet cumuleerbaar met andere acties). En daar kan je als student wel wat anders voor krijgen, bijvoorbeeld zo'n heerlijk koppel pensen met appelmoes en gekookte aardappelen in een bekend Leuvense studentenrestaurant.

Superclub heeft naast CD's nog een ruim aanbod aan videofilms, MC's, CD-I, DCC, Photo-CD, Photo-service, Games, Consoles en Blanco Audio-Video. Je zou voor minder even langslipen.

SUPERCLUB
home entertainment store
Bondgenotenlaan 145, 3000 Leuven

(advertentie)

W. Van Nieuwen

Het geëmansipeerde geslacht in de strip

Van naakt decor tot getormenteerde ziel

Het zijn de mannen die de wereld verknald hebben. Niet alleen oorlogen, milieuvervuiling, diskriminatie en verkrachting zijn volledig hun deel maar, erger nog, ze beheersen het stripwereldje. Voor en door mannen worden de strips gemaakt. Vrouwen worden ten tonele gevoerd voor mannelijk vertier. Vrouwelijke striphelden zijn al even wanhopig als hun kollega's de actrices, die ook maar niet aan een hoofdrol geraken. De hele stripwereld gaat ten onder aan een torenhoog machogehalte. De hele stripwereld? Nee, een kleine gemeenschap stripheldinnen blijft moedig weerstand bieden aan de overweldigers en zorgt voor de broodnodige 'wegen van hoop'.

Natuurlijk heeft u al eens een vrouw zien opdruken in een stripverhaal. Dan is het u ongetwijfeld opgevallen dat er in de stripwereld enkele vrouwelijke stereotypen te onderscheiden zijn. U denkt waarschijnlijk eerst aan de hapklare brok vlees. De Marilyn (what's in a name?) Apfelmond van Largo Winch of de wulpe vrouwtjes uit de 'Roosie Oortjes'-reeksen. De domme seksmachines zijn gelukkig niet (meer) zo talrijk, maar zo lang ze blijven instaan voor x aantal verkochte albums meer, zullen ze waarschijnlijk blijven bestaan. Vandaar het vrij grote aantal uitdagende dames op de covers van de albums.

Slaf

Meestal krijgt het vrouwvolk de rol van onopvallend helpertje. De Miekies in Jommeke of Evelyne in 'Robert en Bertrand', Aaricia in 'Thorgal'. In het werk van Marc Sleen ('Nero') zijn vrouwen bijna altijd bazige matrones, die hun mannen terroriseren en het avontuur in de weg lopen. Niet altijd is de vrouwenrol minderwaardig. De mannen appreciëren vrouwelijke hulp in de hoogste nood, maar verder draait het verhaal om hun belevenissen. Hier zijn wel nuances in te onderscheiden. Van de slaafse Miekies tot de pientere Babette in 'Jerome K. Jerome Bloks' is een hele weg af te leggen.

Talrijk zijn de reeksen met een schijnbaar gelijk aandeel voor man en vrouw. Toch is een gelijk aandeel nog altijd niet echt gelijk. Wiske is misschien karakterieel de meest uitgebalanceerde figuur in 'Suske en Wiske', maar haar vriendje moet toch maar de heldhaftige beschermersrol op zich nemen wanneer een muis het pad van de

helden kruist. In heldhaftige buien slaat ze bovendien steevast haar vrienden neer en er is dus een man nodig om de situatie recht te zetten. Dag en Heidi, nochtans geschreven door een vrouw: Maria De-winter, getuigt van een redelijk stereotiep rollenpatroon. Dus zelfs met een gelijk aandeel in het verhaal zijn we d'r nog niet.

'Annie en Peter' van Leuvenaar Jean-Pol is de enige klassieke Vlaamse duo-strip van een ander kaliber. Daarin zijn de mannen in de verdrukking. Peter is de luie, slaafse stadsjongen, terwijl Annie letterlijk en figuurlijk de broek draagt. Een zeldzaam fenomeen in de vrij conservatief ingestelde (Vlaamse) stripwereld. En daarmee wordt de overgang duidelijk: na de slavernij de suprematie. Er bestaan namelijk ook reeksen waarin vrouwen de hoofdrol spelen. Ze zijn 'natuurlijk' wel zeldzamer dan de machostrips met mannelijke helden.

Dekolletee

Zelfs als hoofdfiguren van strips komen de vrouwen niet altijd tot hun recht. Al te vaak worden ze op papier gezet vanuit een tipisch mannelijk standpunt. De heldinnen uit de pornostrips zijn daarvan het duidelijkste voorbeeld, maar ook bij strips als 'Druuna' of 'Anna Stein' of zelfs het onschuldigere 'Franka' zitten de mannelijke lezers bij elk nieuw album te wachten op het moment waarop de heldin uit de kleren gaat. Met de reeks 'Aria' is de dubbelzinnige houding ten opzichte van vrouwelijke heldinnen het duidelijkst. Enerzijds draagt Aria superkorte rokjes en diepe dekolletees, anderzijds staat de heldin haar 'mannelijke' wanneer haar mannelijke belagers zich door haar weerloze uiterlijk laten misleiden.

Pin-Up van Berthet en Yann, dat met veel (voornamelijk terechte) poeha werd aangekondigd, heeft ook nog problemen met de vrouwtjes. Het verhaal heeft heel veel te maken met de reacties van twee dames op allerlei gebeurtenissen, maar de auteurs slagen er niet in om die reacties aannemelijk te maken: de personages zijn nog niet echt genoeg.

Seksistisch

Op zich is dat onvermogen tot inleving niet zo verwonderlijk: bijna alle strip-auteurs zijn mannen. Onder meer daardoor blijven strips in het algemeen voornamelijk een mannenaangelegenheid. Jongens lezen meer strips dan meisjes, dat bleek vorig jaar nog duidelijk toen voor een onderzoek aan deze universiteit naar het stripgedrag, bijna geen vrouwelijke informanten werden gevonden. De enkelingen die én vrouw én stripauteur zijn, dragen dus de zware

Lotusbloem

last op hun schouders dat zij de strip vrouwvriendelijker moeten maken. Chantal De Spiegeleer, Erika Raven en Lian Ong geven de weg aan.

"Je vervalt bij mannen zo gauw in clichés: de verleider... viriel en vervelend."

Voorlopig moet — bij gebrek aan vrouwelijke auteurs — bijna alle held komen van enkele zeldzame mannen die zich buitengewoon goed in de huid van een vrouw kunnen verplaatsen (figuurlijk, letterlijk is een aantal Veto's geleden aan de beurt geweest). De Breton Bourgeon heeft nog een tijdje als illustrator bij een damesblad gewerkt. Zijn rosse en zwartharige dames zijn sinds zijn stripdebuut het schoolvoorbeeld van sensuele en toch levensechte vrouwen. Zijn cyclus 'Kinderen van de Wind' behoort tot de stripklassiekers. Ook het latere werk getuigt van een gezonde interesse voor de vrouwelijke gevoelswereld. De nog onafte 'Cyclus van Cyann' moge de ongelovigen bekeren.

Eksemplarisch

Ook de Zwitser Cosy kan er wat van. Zijn nieuwe, 'Prettig Kerstfeest, May', is weer helemaal gebouwd op de interactie tussen enkele levensechte en boeiende vrouwen. Hem wordt zelfs verweten dat hij in zijn verhalen altijd vrouwen laat

opdraven. "Je vervalt bij mannen zo gauw in clichés: de verleider... viriel en vervelend", slaat hij terug. In zijn strips is het karakter van een vrouw de motor waarop het verhaal loopt. Tot nader order zijn Cosy en Bourgeon echter uitzonderingen.

Beweging in de goede richting moet er zijn. In 'Het kostbare kader', de nog te verschijnen 'Suske en Wiske', komen Sidonia en Wiske in opstand tegen de seksistische opmerkingen van de heren. Als die scène eksemplarisch is, zou het wel eens kunnen dat het beeldverhaal langzaam werk maakt van een gelijke behandeling van de twee seksen. Mannen, maak u op voor een vrouwspatie.

**Wanne Van Hemelrijk
Gert Meesters**

Geëmansipeerde aanraders: 'Kinderen van de wind', door Bourgeon, onlangs heruitgegeven door Casterman; 'Lotusbloem', door Franz, vijf delen, bij Arboris; 'Gelukkig kerstfeest, May!', door Cosy, bij Dupuis; 'Sam', door Legendre en Bosschaert, bij Standaard Uitgeverij.

Sam

Kinderen van de Wind